

Vadász- és védő-fegyverek.

Nevezetesen:
Egyesüvü percussios fegyverek ft. 7.80—15 ftig.
Kétesüvü percussios vadász-fegyverek, vas-csővel ft. 14.50—20 ftig. Ruban-csővel ft. 20.50—26 ftig. Zsinóros, patkószeg, angol Bernát- s egyéb damasz-csővel ft. 28—55.
Kétesüvü Lefauchaux (hátsútló) vadász-fegyverek Ruban-csővel ft. 38—45, patkószeg, rózsá-, angol, moire-, Bernát-, damasz-csővel ft. 48, 55, 65, 75—120.
Kétesüvü Lancaster (hátsútló) vadász-fegyverek, különemü damasz-csővel ft. 85—120.
Lefauchaux marok- (zseb-) revolverek, hatlövettel ft. 9.80—20.
Lefauchaux-revolverek 2 mozgással, hatlövettel, egyszerű simák ft. 12, 13, 14. Finomabbak, ébenfa és elefántcsont agyakkal, szép vésekkel, arany és ezüst berakattal ft. 15, 18, 21, 24, 30—50. — 10 és 12 lövettel, különemü kiállításban ft. 39—45.
Egyszerü zsebpisztolyok (tercerollok) párját ft. 2.50—12.—
 Kétesüvü " ft. 4.80—20.—
Flobert-féle szoba-czelpisztolyok darabja ft. 9—13.50. Nemkülönbön puskák ft. 19—25.
Papirtöltények, Lefauchaux-fegyverek számára, több rendbeli jó minőségben, ezréft ft. 16—32.
Készen töltött vörös rezpatronok, revolverek számára, szabát 7^m/m ft. 3.20, 9^m/m ft. 3.80, 12^m/m 4.20.
 Mindennemü lökupaesok, lojtások, töltő-készletek Lefauchaux-fegyverek számára, vadásztáskák, Lefauchaux patronlartók és övek, löpörtöltők, 1—5 fontnak való tüzmentes löpörtárak, sórét-zacsok, lökupaes-gépek, vadász-kürtök és jelsípok, fegyverszifjak, fegyvertökök s minden egyéb legújabb vadász-szerek dus választékban, jutányos árak mellett ajánlják.

KERTÉSZ ÉS EISERT Pesten.

Dorottya-utca 2. szám, a „Magyar király“-hoz czimü szállodával szemközt.
 Különösen kiemelik, miszerint irasbeli megbizásoknak gyorsan és legnagyobb figyelemmel felelünk meg, minden nálunk megrendelt, vagy személyesen vásárolt fegyvert pedig, ha bármily okból nem találna megfelelőt, s egy hó letelte alatt változatlan karban bérmentve küldetik vissza, **massal cseréljük ki**, vagy esetlegesen annak értékét térítjük meg. Kimerítő árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

607 (2-6)

Kollarits József és Fiai

„YPSILANTIHOZ“

czimzett legelső

vászonruha gyári raktárban váci-utczában Pesten.

kaphatók a legolcsóbb árakon s legnagyobb választékban

mindennemü kész fehérneműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára.

Férfi ingek, rumburgi, irlandi vagy hollandi vászonból, darabja 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft.
Férfi szines ingek, 1 ft. 50 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft.
Férfi pamut madapolan ingek, 1 ft. 50 kr., 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft.
Férfi gatyák, magyar, félmagyar és francia mintában, félvászonból 1 ft. 10 kr., 1 ft. 50 kr., 1 ft. 55 kr., 1 ft. 60 kr., valódi vászonból 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr.
Férfi gallerok, kézelők, divatos nyakkötők, harisnyák és minden fajú vászon és batizt szelbendők és esernyők.
Hölgy vaszon ingek, sima 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft. himzett 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5—14 ftig. a legújabb francia mintában 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 6 ft., 7 ft., 8 ft., 9 ft., 10 ft.
Hölgy francia derek-lizó, 1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr.
Hölgy perkal-corsettek, 1 ft. 85 kr., 2 ft. 20 kr., 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 2 ft. 75 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 6 ft., 12 ft.
Hölgy alszoknyák, krinolinok, löszszoknyák hölgy alsónadrágok, perkal, csikos és piquet barchetból, hátfőkötők, harisnyák s mindenfajú zsebkendők, szin-tyu gyapju szövött alsómellény s nadrágok és harisnyák, ukas s hölgyek számára.
Fü vaszon ingek, 2 évesnek 1 ft. 80 kr., 2 ft., 4 évesnek 1 ft. 90 kr., 2 ft. 10 kr., 6 évesnek 2 ft. 10 kr., 2 ft. 40 kr., 8 évesnek 2 ft. 20 kr., 2 ft. 45 kr., 10 évesnek 2 ft. 30 kr., 2 ft. 65 kr., 12 évesnek 2 ft. 40 kr., 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr., 4 ft. 50 kr., 2 ft. 65 kr., 3 ft. 15 kr., 4 ft., 16 évesnek 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Finom szines és fehér madapolan ingek minden nagyságra és árban.
Leány ingek, sima s himzett, leány corsettek, nadrágok, alszoknyák és harisnyák. Továbbá ajánljuk legnagyobb vászon-raktárunkat rumburgi, hollandi és irlandi vászont, végét 27, 28, 30, 32, 35, 40, 50—120 ftig. creas vászont 12 ft., 12 ft. 50 kr., 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 25 ft.
Vászon törülközők, kötege 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft. 12—20 forintig.
Szines agyi kanavazson, vége 9 ft., 10 ft., 11 ft., 12 ft., 13—16 ftig.
Asztalkendők, kötege 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 7 ft. 50 kr., 8—12 ft.
Abroszok és asztali terítékek, 6, 8, 10, 12 és 24 személyre.
 Nagy választékban függönyök, agy- és asztal-terítők, kávé abroszok, s esemegek kendők.
 Menyasszonyi készletekkel kész fehérnemü és vászonáruban a legnagyobb választékban szolgálhatunk.
 Nagy árjegyzékünket kívánásra bérmentesen beküldjük.
 Rendelések még a levél érkezése napján legjobban eszközöltetnek, s a csomagolást nem számítjuk. 605 (3-9)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Függönyök

4 ft. 50 kr., 5 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft. és felebb

Türsch F.-nél

Pesten, váci-utca 19-ik szám alatt.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám), megjelen-tek és minden hiteles könyvüzemnél kaphatók:

A magyar előidőköl.

Irta Jókai Mór.

Második kiadás.

(Jókai munkái 54—55.) (16-rét 267 lap), füve 80 kr.

Csak alapos gyógyítás bizto- sít utobajok ellen.

Titkos

betegségeket s tehetetlenséget

(férfi gyongosság.)

katonai és polgári kórházakban sikerrel használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az újonnan keletkezett 48 óra alatt) gyógyítja **Wels J. gyák.** orvos és szülész, az itteni cs. kir. garnizon kórházban kizsoltált osztályorvos, minden alkalmatossággal egy a titoktartás, mint a gyógyszerelőkhoz jól beosztott **rendelő- intézetében** Pest, kis mező-utca 33. sz. 1. emelet, (a „Terziához“ czimzett gyógytár szomszédosságban), bemenet a lépcsőn, naponkint reggel 7 óratól 10-ig és délután 1—4 óráig.

Férflak és hölgyek részére külön bemenet és külön várószoba.
 Díjjal ellátott levelekre leggyorsab- ban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. 597 (6-12)

Nevelőül

ajánljuk mérsékelt díj mellett egy jó családból származott tanárjelölt, ki e téren már évek óta sikerrel működik, s ki a tantárgyakon kívül a német nyelvűből, s szükségben a zongorából és rajzból is oktatást adhat. 619 (2-2)

Levelek kéretnek: „A. Z.“ betűk alatt Bécsbe, Wieden, poste restante küldetni

Első nyilvános magasb

kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Praterstrasse 22. sz. alatt.

A legközelebbi iskolai év f. évi október 4-én veszi kezdetét, a beiratások szeptember 25-től kezdve történnek. Programmok az igaz- gatóság részéről ingyért küldetnek meg.

A végzett tanhalgatók, a cs. kir. hadseregben az egyévi önkéntes szolgálat kedvezményét élvezendik.

Porges Károly.

igazgató.

613 (3-4)

Előfizetési felhívás

Gazdászati Közlöny

(1869)

eddig „Falusi Gazda“ czimü időszakai lap 9. évi folyamára.

Kiadó-tulajdonos:

Felolós szerkesztő:

Heckenast Gusztáv.

Wagner László,

a m. k. Józsefműegyetemen a gazdászat tanára stb.

Előfizetési ár:

Évnyegyedre (október—december) 1 ft. 50 kr.

Félévre július—december) 3 —

Az előfizetési pénzeket a „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatalának (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt), a lap szemleli részét érdeklő köz- lemények és levelezéseket pedig a „Gazdászati Közlöny“ szerkesztőségé- hez (Pesten, bálvány-utca 18-ik szám alatt) kérjük beküldeni.

A „Gazdászati Közlöny“ megjelenik negyedre 5 ívnyi havi fizetekben, számos képpel, minden hó 15-én.

A „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatala

(Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

(1-3)

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négysszer használt petit sor vagy annak helye egyszeri ígdtámlál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígdtámlál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: **Oppeltk Alajos**, Wollzeile Nro. 22. és **Haasenstein és Vogler** Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígdtás után 30 krajczár.

Greguss Gyula.

(1829—1869.)

A korán elhunyt férfi, kinek itt arc- képét közöljük, egyike volt legkitünőbb ta- náraink és természettudósainknak, sőt any- nyiban csaknem versenytárs nélkül állott természettudósaink közt, a mennyiben mű- vézi író is kívánt lenni, s a tudományt izléssel párosította.

Greguss Gyula 1829. decz. 3-án Eperje- sen született. Atyja Greguss Mihály volt, a tudományosságáról szintegy, mint szabad- elvűségéről és tanítványai között rendkívüli

népszerűségéről ismeretes ta- nár, hazánk ág. hitv. iskoláiban első, ki a magasabb, nevezete- sen bölcsészeti tárgyakat ma- gyar nyelven kezdte előadni. Anyja Farkas Livia, a szintén híres rozsnyói tanár, Farkas András leánya. Tanár fia, tanár unokája, maga is tanárságra volt hivatva.

Inkább csendes, mint eleven modoru gyermek volt; de azért eleven eszű, mit bizonyít az, hogy alig négy éves korában már olvasott. Ezt játszóba, mint- egy önmagától tanulta meg, mert szülei ovakodtak gyerme- keik elméjét akár tulságosan, akár idő előtt megeröltetni. Édes atyja 1833-ban Pozsony- ba hivatván tanárnak, Gyula az egykori koronázó városban kezdte meg iskoláit; de csak a legalsókat: mert atyjának 1838- ban bekövetkezett kora el- hunyta után anyja Rozsnyóra, anyja házához költözött a csa- láddal. Itt folytatta Gyula ta- nulmányait, s bevégezte a mit most algyrnasiiumi folyamannak neveznek. Az akkor ugyneve- zett philosophiára (a mostani főgyrnasiiumi folyamra) Po- zsonyba ment (1845/6—1846/7), jogásznak Eperjesre (1847/8). Szorgalmánál s kedélyességénél fogva ta- nári s iskolatársai egyaránt szerették.

A szándék, hogy író lesz, még Rozsnyón merült fel benne. A vérmes fiatalok azt ter- veztek ott többek közt, hogy valamennyi korszak és nemzet legfőbb színműveit ma-

gyarar fordítják; összeállottak vagy öten s kiosztották a teendőket: Greguss Gyulának Shakespeare és Calderon jutott. Ez az oka, hogy spanyolul, és kapcsolatosan portugálul is megtanult; mihez utóbb az angol, franciaia és olasz nyelv megtanulása járult.

A tudományokon és nyelveken kívül a zenét is ápolta s kitünő zongoraszász képezte magát.

A forradalom, mint jogászt, Eperjesen találta. Csaknem befejezett jogi tanulmá-

zásban, a schwechati csatában, a Simonics ellen indított hadjáratban; 1849. elején unjonczok betanítására Debreczenbe, illetőleg N.-Váradra küldötték, s Windischgratz Bu- dapestre vonulása napján (jan. 5-kén) a leg- utolsók között — ökrök vontatván az ágyú- kat — hagyta el a fővárost. A szigoru tél s a nehéz ut sanyarai megtörték, Debreczen- ben, N.-Váradon betegeskedett, tavasz felé pedig a bácskai hadsereghez rendeltetvén, N.-Beeskereken typhusban tört ki baja. Ki- épülvén, az egész dél-magyar- országi hadjáratban résztvett a temesvári csatáj (1849. aug. 11.), mely után Mehádiaig ve- rődvén, itt osztrák foglyul esett. Valahogy menekülve, hó- napokon át lappangva és buj- dosva, végre sikerült a beso- roztatást kikerülnie s új pályát kezdhett.

Azon viszonyok közt legha- zafiasabbnak s függetlenebbnek a mérnöki pályát látta s a bécsi polytechnikum növendéke lett. A politikai illdőzésnek azonban mégis martalékul kellett esnie s 1854 elején elfogták. Miért? meg nem mondták. Szerencsére pár hét mulva elbocsáttatt s ismét a tudománynak élhetett.

Szegény ifju levén, szabad óráit leczke-adással értékesi- tette, hogy tanulmányait foly- tathassa. Látogatta az egyete- met is, és hat év alatt a physikai s matematikai tudományok- ban annyira kiképezte magát, hogy azonnal Bécsben is tanár- széket foglalhatott volna. Ő azonban nem ugy vélekedett, hogy magyar tudós hazája szé- les e világ: haza jött, átvette — Hunfalvy János kezéből — Leiningen Károly honvédtá- bornok fia Armin és unoka-

GREGUSS GYULA.

nyait félbenhagyva, a rozsnyó-kerületi képví- selővel mint gyakornok az 1848-diki pesti országgyűlésre sietett, itt azonban a tollat csakhamar karddal cserélvén föl, a legelsők között honvédtüzérnek állott. Először nyu- gat felé rendelték: résztvett a győri táboro-

testvére Emich nevelését, 1857-ben pedig a pesti ág. hitv. gymnasium tanárai sorába lépett. A pozsonyi és selmecei lyceumok r- széről kinált tanszékeket el nem fogadta, hogy időközben Pestre költözött édes any- jával és testvéreivel maradhasson.

Miként működött a pesti gimnasiunban, melynek hat éven át igazgatója is volt: annak jellemzésére csak következő két bizonyosság szolgáljon. Legrégibb tanártársa, Horváth Zsigmond, sirjánál mondott beszédében, így nyilatkozik, hogy „az ő tanárrá történt megválasztása a gimnasiun reorganizálása volt.“ A pesti magyar-német egyház pedig, f. évi szept. 7-dikén hozott határozatával, emléket jegyzőkönyvileg megörökítvén, halálát fejezte ki iránta.

Írói pályáját Greguss Gyula is, mint ná-lunk csaknem mindenki, verselésen kezdte; de abban különbözött a legtöbből, hogy verseit ki nem adta. Legelső nyilvános fölépései tudományos cikkek s Camoens Lu-ziadájából mutatványok voltak.

Munkái három rendbeliek: az oktatás ügyére vonatkozó, természettudományiak, szépirodalmiak.

Az oktatásiak hosszabb-rövidebb értekezésekből állanak, mint: „Humanismus és realismus a köznevelésben“, „A természet-tan tárgyalásáról“, „Féltreállások a tanterv s a tanárok ügyére“ stb. Azon eszméért küzdött, hogy — úgy idő, mint erő és költés kímélése tekintetéből, de főképen az összehangolás és lehetőleg teljes nevelés szempontjából — a köznevelés bifurcációját csak a felső gimnasiunban s felső reálnevelésben kezdődjék, az alsó gimnasiun és alsó reálnevelés pedig egybevonassék. Tanfői érdemei elismerésül tekinthető, hogy a magyarországi tanáregylet másodelnökének választotta.

Természettudományi nagyobb munkái: „Közönséges természettan“, „Természettani földrajz“, „Természettan, köznevelés számára és magán használatra“, „Természeti képek“. Az első kettőt a m. akadémia a hölgyek díjával tüntette ki; a harmadik, három év alatt, az idén második kiadást ért; a negyedik, a Corvina kiadásában, legközelebb jelent meg. Kisebb munkái e nemből: „A hőfogatóságok különbségéről állandó nyomás és állandó térfogat mellett“, „A tapasztalati képletek egy általános alakjáról“, „A Duna vize hőmérséke 1867-ban“, „A takarékoság elve a természetben“, „A meteorologia haladásairól“, „Physikai műszótan“, „A meleg mint munkás“ stb. Alapos természettudós; és két tulajdon által kiváló, mely különösen természettudásaink között rendkívül ritka: egyik, hogy rendületlenül megőrizi hitét a szellemi világ irányában; a másik, hogy tárgyait nemcsak tisztá és szabatos nyelven, hanem vonzólag és szépen is, és művészi szerkesztésben tudja előadni. Mindkét tulajdonsága legényesebben tündököl a „Természeti képek“-ben, s ez a könyv még eddig irodalmunkban legjelesebb e nemből. A természettudomány terén kifejtett munkásságánál fogva a m. akadémia 1864-ben tagjai sorába választotta, 1867-ben pedig a természettudományi értekezések szerkesztésével bízta meg.

Szépirodalmi munkái: néhány külföldi regény, többek közt a Lermontov-féle „Nemes fészek“, és a világhírű portugál hősköltemény, a „Luziada“ fordítása, melynek alapján a Kisfaludy-Társaság is tagjának választotta 1867-ben. De megválaszthatna volna természettudományi dolgozatai alapján is: mert mind szépen vannak írva. Székfoglalója, melylyel a Kisfaludy-Társaságban beközönytött s melynek címe: „Határkérdések a természet és széptudomány között“, a mellett hogy nagy eszmét mozgat, egyik jellemzetes tükrözöttye azon lelki harmóniának is, mely-nél fogva az igazat szépnek, a szépet igaznak ismerte.

Míg tanári s írói érdemeit méltó, de általa sohasem keresett elismerés követte:

kedélye kielégítlen maradt. Mint tanár, mint író nyilvános pályára volt utalva; egyénisége azonban éppen nem volt nyilvánosságra teremtve, ambíció nem bántotta s legforróbban áhította a családi örömet. Többször már-már közeledett az ohajtott cél felé; de újra meg újra tovább tánt; utóbb huzamos betegeskedése csaknem minden reményétől megfosztotta; végre mégis (1869. májusban) egyesülhetett a hölgygyel, Aranyhalmy Malvinával, kibe hosszú évek rokonszenve csatolta s kitől mostoha körülmények mind-edig elzárták: de az elhatalmasodott kör-ekkor már rá ütötte a halál bélyegét.

Az orvosok öt év óta kísérlettek rajta tudományuk, hiába, s utóljára fürdőkre kezdték küldözni. Az idén a csehországi Franzensbadba, onnan a steiermarki Ausseebe utaztatták, honnan augusztusban csaknem végkép kimerülten szállította haza testvére, Ágost. Betegsége rohanva rohan a gyászki-fejlés felé, szept. 5-dikén kioltotta az életet, mely mások javára eddig is oly szépen világított, de a maga tüdve még csak most kezdett volna lángolni.

Greguss Gyula élte delén hunyván el, benne hozzátartozóinak úgy, mint hazájának vesztesége nagyon érzett, s helye a társadalomban nem pótolható. Mint tanár, mint a szépirodalom és tudomány művelője, s mint ember mindenütt ugyanaz volt. Igénytelen, szerény egész a visszahuzódásig, a feltűnést folyvást kerülte, az ismerkedésben tartózkodó volt s a feddhetlenségre maga is törekedett, de ismerőseiben is követelte. Irodalmi működésében tehetségét és szorgalmát csak lelkiismeretessége mutatta felül. Ha megnyitott, a mi nem sokszor és nem sok ember előtt történt, egészen meleg, bizodalmas és eleven kedélyű volt, s tudott eszmékért, közügyekért és emberekért egyaránt hevülni. Egyszóval ember volt, valódi ember, a kinek veszte akár korán, akár későn történik, mindig fájdalmat okoz, a melyet csak az idő orvosol meg.

Romhányi.

Költői beszély. — Első ének.

IRTA GYULAI PÁL.

1.

És Magyarország újra csendes:
Nem kelti zaj, nem nyomja had,
A fecske újra bátran repdes
S megszáll a honnan elriadt;
A holtakat mind eltemették,
Az élő hallgat biztosan,
Kit elfogtak börtönbe tették,
Egy szóval: rend és béke van.
Csak a szív zaj és fel-feltámad
A le nem győzött bosszu s bánat,
De népek úgy mint egyesek
Meggzöngnek és felejtének.

2.

Igy gondola Bécs bölcsesége.
És Európa hitt neki;
Reánk jött éhes vampyr-népe,
Hogy szívünk vért szíjja ki...
De elég ebből immár ennyi,
Nem speech lesz e kis költemény,
S a lapokkal mért versenyezni
A honfi-phrasis mezején?
Im eldobom hát a sallangját,
Nem áhitom a karzat tapsát,
Som honlyányok gyöngéd kegyét,
Nem majmolom Biharmegyét.

3.

Az ország csendes, a mint mondám,
Negyvenkilencznek ösze volt,
Felhők borongnak az ég boltján,
Ki sem pillant a vaksi hold.
Az est, az éj korom-sötéte
Mintegy elbűni, szökni int;
Haragszik a zandártiszt érte:
Ni még az éj sem gutgesint.

Nem fődte fel a biztos menhelyt,
Egy bujdosót előre elrojt,
Már hatszor küldött rá halált,
Sapperment! egyszer sem talált.

4.

Még négy lövés és száz sapperment,
Se ez, se az nem éjt sebet.
„Vorwärts!“ s az őt zandár előbb ment,
Azaz hogy menne s nem lehet.
Egy megbotol, s elnyúlik hosszan,
Hármat egy mély árok benyel,
Az ötödik tövisbokorban
Vesződik, vérzik, vesztogel:
Csak a tiszt áll, kiált lába,
Az őt zandárnak fáj a lába,
Hijába hősök, — ez alatt
A bujdosó tovább haladt.

5.

De vaj ki ő, kit így üldöznek?
Mi rangja és mi érdeme?
Vajon mit szolgált a nemzetnek,
Veszére vagy minisztere?
Tán képviselő, tán vészbíró,
Vagy felsőházi tag vala?
Tán kormánybiztos, hírlapíró
Vagy csak egyszerű katona?
Ennyi kérdésre hogy feleljek,
Sok névre egy szót hogyan leljek?
Csak azt tudhatnám mondani:
Mindebből volt ő valami.

6.

Ő gavallér volt s gróf e mellett;
Ez az ő igazi neve,
Ennek szülték s mi ebből tellett,
Volt egyik legfőbb érdeme.
Atyja egy öreg pecsovicus volt,
Ki magyarul rozsl tudott,
Élt és pazalt és Bécsben megholt
És más emléket nem hagyott,
Mint egy csoport szép őjóságot,
Mellé tömérdek adósságot;
De nem maradt szegény fia,
Volt még mit elpazalnia.

7.

Ifjabb Romhányi grófnak hívták:
Bécsben Steff és Pista honn.
Sok tudományra tanították
Innon s túl a határon.
Volt nevelője mindig három:
Német, magyar és francia;
Kissé nehéz nyakán a járom,
De szép volt a harmonia;
Érzélgőssé tevő a német,
Fransztól tanult könnyelműséget,
A magyartól sok honfűsöt,
Szilaj kedélyt, oratiót.

8.

Növelték drága gonddal, bajjal,
Valóban végre nagyra nőtt,
És sok reménylő, még több zajjal
A nagy világ fogadja őt.
Hazájában kezdé a pályát,
Tüzes, békétlen honfi volt,
Elcsábított egy pár leánykát
S a szabadságról szólokolt:
S mert pecsovicus főispán atyja,
Magát a szélső párthoz csapja:
Mint államférfi nem erős,
Imigy büntet a nemesis
Atyát, fiut kettősön is.

9.

Szabadság és hölgyek szerelme
Között oszlott meg szelleme.
Mily szép fiu, minő lángelme!
Hirdette az egész megye.
S midőn egy választáskor nyalkán
Korteszvezérnek öltözött,
Bárszonyzürben, diszaripáján
Lépdelt a hős csapat között:
Sugárzott a bús honfi képe,
S a kis városnak kandi népe
Oly harsány éljenzést csapott,
Minőt Deák soh' sem kapott.

10.

De sok beszédnek sok az alja,
Nem veszteséssük az időt.
A sok csínyt atyja megsokalja,
S külföldi utra küldi őt.
A nagy szigor csak jót s jókor tesz,
Mert ujjabb életet tár elé,
S a diadalban furdatt kortes,
Mint dandy lejt Páris felé.

És szívében zajongva kelnek
Uj izgalmak, új szenvedelmek,
Grisette és salonhölyg kegye:
Feledve országot és megye.

11.

Kedvére mulat, a pénzt szórja,
Csak néki áll most a világ;
Száz élve, bajba bésodorja
A szenvedély és hiúság.
Kaland- s párbajban nincs hiánya,
Nyugtát az élvben sem leli,
És egy pár érdekes botránya
Hamar híressé emeli.
Alig két hónap s ime máris
A magyar grófról beszél Páris:
Külföldön akkor így leve
Ismertté a magyar neve.

12.

Két év alatt elpazarolja
Erszénye, szíve kincseit,
És már blasztáság ostromolja
Eszméit és érzéseit.
Elzárkodik szívben, szobában
S könyvek közé temetkezik,
Gondolkozik, olvas magában,
Öltözni jól sem érkezik.
De itt is új izgalmat kerget,
A nagyváravias tesz rá nyeret,
És sarkantyúzza tüzesen,
Mint azelőtt a szerelem.

13.

Eszébe jut az elfeledt hon,
Mely távol rabláncz közt sohaj,
Az államférfi pályá otthon,
A melynek ő lesz hőse majd:
Egy új Széchenyi, új iránynyal,
Egész democrat alapon,
A függ etlenség jelszavával,
S legyen, ha kell, forradalom.
De majd a kétely rajt erőt vesz,
Mind ebből hátha semmi sem lesz,
Mi unott volt nem rég e táj
S nagy-bölcsen új jelszót koholt:
Magyarhon nem lesz, jó, ha volt.

14.

Mi tért nyujthat e szegény ország?
És lelke, karja mit tehet?
Az embert mindig megtapsolják,
Ha tart zajos beszédeket.
De nagyot tenni hol a pálya
S alkotni hol rá az anyag?
E hon hiú küzdés hazája,
Nem él és halmi is hanyag;
S ha bolygat nagyváravagy szellem,
Idegent szolgálz vérod ellen:
Babér magyarnak nem terem,
Annak születni gyötrelm.

15.

Igy végze hősünk honfi bűja
S becsoszmja bűszke álmait,
S a régi út kezdve újra
Egy vidám társaságba nyit.
Egy-két pohár Champagne borából
S többé nem elbűsult komoly;
Vigan tér meg Palais-Royalból,
Ajánk száz trilla és mosoly.
S hogy pár napig kedvére mulat,
A szíve újra langra gyúlad:
Mint államférfi nem erős,
De küzd ám, mint szerelmi hős.

16.

Egy magyar grófné, tudniillik,
Elbájola többek között,
Egy ifjú özvegy, ki mint illik
Kigyászolt, majd Párisba jött
Enyhíteni özvegyesé átkát.
Romhányi látta, szól vele,
Ismerté mint gyermekleánykát,
Szívében szenvedély kele,
Hevesb, erős, mint minden régi,
A győzelem nem könnyű néki,
Gunyolja meg nem nyert babér,
A nő hideg, eszes, kaczer.

17.

És udvarlója mily nagy számmal,
És mindenik küzd és remél,
S bár szóba hozzák akárhányyal
De szívet egygyel sem cserél.
Mulatja őt e zajos verseny,
A hódolat tetszik neki,
S ha olykor vonzalomra serken
És szívet érzelem teli,

Az rendezen hősünkhöz vonja,
Mert ő a leghevesb bolondja,
De elitkolja gondosan,
S Romhányi oly boldogtalan.

18.

De szívebének akadt íre,
(Honyt sojt qui mal y pense)
Jó atyja gyászos halálhíre,
Elpattan a szerelmi láncz.
Felejté Páris és Matildot,
Igy hívták a szép özvegyet,
Immár most néki minden tiltott,
Tüstént az utra vált jegyet.
Néhány nap s ime feltűnének
Az ismert bércek, erdők, térek,
Az ő kastély mohos fala,
Sohajtott és otthon vala.

19.

Bécsből lehozta s eltemették
Az öreg gróft fényesen;
S fiatal sokan zokont vették,
Hogy mért nem sirt kesorvesen.
Romhányi néma, érzéketlen,
De a midőn már vége van
Az ünnepeleynk s a teremben
Ott ül az éj örökbán,
Megújul a gyermekkor képe
Lelkén, szílió szent emléke:
Habár mindent könnyen felejt,
Ezt híven érzi, s könnyet éjt.

20.

Az őskastélyt bejárja másnap
S az elhagyott kert rejtekit,
Karján merengő álmodásnak
Egy elmúlt szebb világba nyit.
Bölcsője e szobában regett,
Itt játszott anyja térdein,
Amott a fán madárka zongott
S a régi dalt éneklé im.
Itt ültet az atyja lóra
Legelsőben, oh boldog óra!
Mi unott volt nem rég e táj
S most rajta mennyi méla báj.

21.

Majd gond riasztja el ábrándit,
Gyakran bosszu, zordon, levert;
Öröklé atyja uradalmát,
De egyszersmind öröklé pert,
Sok terhet és sok adósságot
És számos mindenféle bajt,
El is adott egy pár jószágot,
Gyors, biztos, rendezést ohajt,
És új irányt a gazdaságban,
S meggazdagodni hamarjában.
Fut újit, fárad eleget,
S nincs benne semmi köszönet.

22.

Mindent, a mit külföldön látott
Átültet, gyorsan létesít,
Teremt egy egész új világot,
Elesapja régi tiszteit.
Sokat tervel, sokat eszlel,
És pénze sokkal kevesebb.
E mellett, míg ezzel bajlódik,
Megújul a szerelmi seb.
Mert szép Matildot látta ismét,
Most már Pest egy büszkeségét,
Nyert tőle egy tüzes mosolyt —
És szíve újra fogva volt.

23.

Matildnak a gondok nem ártnak,
Játszik kiváló szerepet,
S Pesten az ellenzéki pártnak
Ugy szólvá növezté lett.
Tud lelkesíteni, intriguálni
Ünnepli már a társaság,
Nem fél veszélyvel szembe szállni,
Ragadja büszke hiúság.
És mindig éber, mindig résen
Salonban vagy pedig gyűlésen;
Uralkodik a karzaton,
Érlye, bája hatalom.

24.

Romhányi megszerette ismét
Matilddal együtt a hazát,
S hogy teljesítse honfi tiszteit
A közügynek utána lát.
Felejté mintá gazdaságát,
Három megyében szólokolt,
Szerelme készíti hiúságát
S tömérdek indítvá yt kohol.

Sőt hölgye arra is rá bírja
Hogy egy lap főcíkkelyit írja.
Im újra államférfi lett:
Önkényt gyűlöl, hont, nót szeret.

25.

És a jövő országgyűlésen
Már mint követ föllépni vágy;
Két-három hely is várja készen
Eljenzi lelkes ifjuság.
És győzi szóval, győzi pénzzel,
Rea nagy kölesönt vett fel ám,
Mostanság csak ily módon pénzel
S a választás sok pénzt kíván,
Mert az bizony, ki mit beszéljen,
Egy uri sport most úgy mint régen,
Veszélylyel jár, költségen áll,
S nem ritki. ló- s ember-halál.

26.

Megválaszták: győzött a tábor,
Kettő halott, sok sebesült.
Romhányi is mint serge bator
S az ellenzék szélére ült.
Kiszállott sok merész csatára,
Nem éjt sebet, halottja nincs;
De a tapsnak olcsó az ára
Nálunk, s az néki drága kincs.
Romhányi híres, s mellé boldog
Meggódítja a szép Matildot.
Tán nem való, de legalább
Már így beszél a világ.

27.

Igaza is van félig-meddig,
Matild inkább kintüti
Salonban és közhelyt, mint eddig
S olykor valóban szereti.
Lesz-e erős viszony belőle
Vagy házasság, ki mondja meg?
Talan mindkettő fél is tőle
És csak kaczerán szenvedeg.
Matild állhatlan és szélesséyes,
Romhányi hű, szenvedélyes,
Ez egyet, az meg mást akar
És összevesznek csakhamar.

28.

Többek között egy s mmisségen:
„Matild, maradjon este honn!
Magát csak uná az estélyen
En jobban elmulattatom!“
„Uj öltözéket fűstbe menjen?“
„Az én kércsem többet ér.“
Tán új udvarló várja? Monjen!
Romhányi többé mit se kér.“
„Ha jól tudom, ön még nem férjem,
Nem is ohajtom, hogy megérjem!“
„En sem, grófné, nem... nem... soha!“
„Távozzék, gróf, ön ostoba.“

(Vége köv.)

Egy esése kávé.

GREGUSS GYULA-tól. *)

Néha-néha szörnyen ránk nehezedik az élet unalma, a perczek nyúlások és tapadások mint a szurok, minél örömebb szabadulnánk tőlök, annál makaacsabbul ragadnak hozzánk. Lassan, vég nélkül húzódik előttünk az idő, mint üres keret, melybe vidításunkra a legegyszerűbb életképet sem bírjuk beleilleszteni; s nincs oly nyomasztó teher, mint az üresség. Az ég egyhangu, szürke; a tarka világ színehagyott; a virányok a köznapiság porától ellepve; a messze láthatáron egyetlen tárgy sincs, mely figyelmünket lekötne, mely ha csak futólagos érdeket is költethetne. Egy nap mint a másik, a fiu szakasztott mása apjának, sőt vonásai még untatóbbak, mert többet ízben találkoznak velök, mindennap ugyanazon kötelelességek — nem csoda, ha egyfolytában ugyanazon ízeket és izmo-kat nyomkodva, mint a nyereg, feldörzsölök lelkünket, — mindennap a teendők ugyan-azon sora, ugyanazon pihenők és állomások, folytonosan ugyanazon arcok otthon, az utcán, a hivatalban, mai események ízetlen másolatai a tegnapiaknak s kopott előképei a holnapinak, az élet zajában legkisebb

*) „Természeti Képek“ című munkájából.

nyoma nincs a zengzetesnek, a mi földé-
hetne, de még a kirívó hangoknak sem, hogy
felriasztanának — egyhangú döngéselés az,
mint a méhkas szomszédjában, egy időre
kedvesen hangzik ugyan, de csakhamar el-
zibbaszt, elálmosít.

Ily színben, jobban mondva, szintelenség-
ben tűnik föl előttünk az élet, a világ, ha
meglepnek a fásultság pillanatai, és ekkor is
még percről percre kecsgetjük magunkat,
habár csak lopva, hogy fog történni valami
nagyszerű, valami rendkívüli, a mi képes
lesz fölírni dermedtségünköt. Ily riasztó
eseményt várva titokban meresztem szemem
az előttem zamatosan gőzölő — de oly
mindennapi — italra, mely szintoly sötét és
keserű, mint a hangulat, mely erőt vett lel-
kemen.

Ha ezt is oly könnyű volna megédesíteni,
mint amazt! csak ellentéte kell bele, a czu-
kor: mily mohón egyesül a szilárd a híggal,
a fehér a feketével, az édes a keserűvel, a
hideg a forróval. Csak alig hogy bemártot-
tam alsó szélét, s rövid idő alatt a darab czu-
kor legfelső végéig elsötétül és szétmállás-

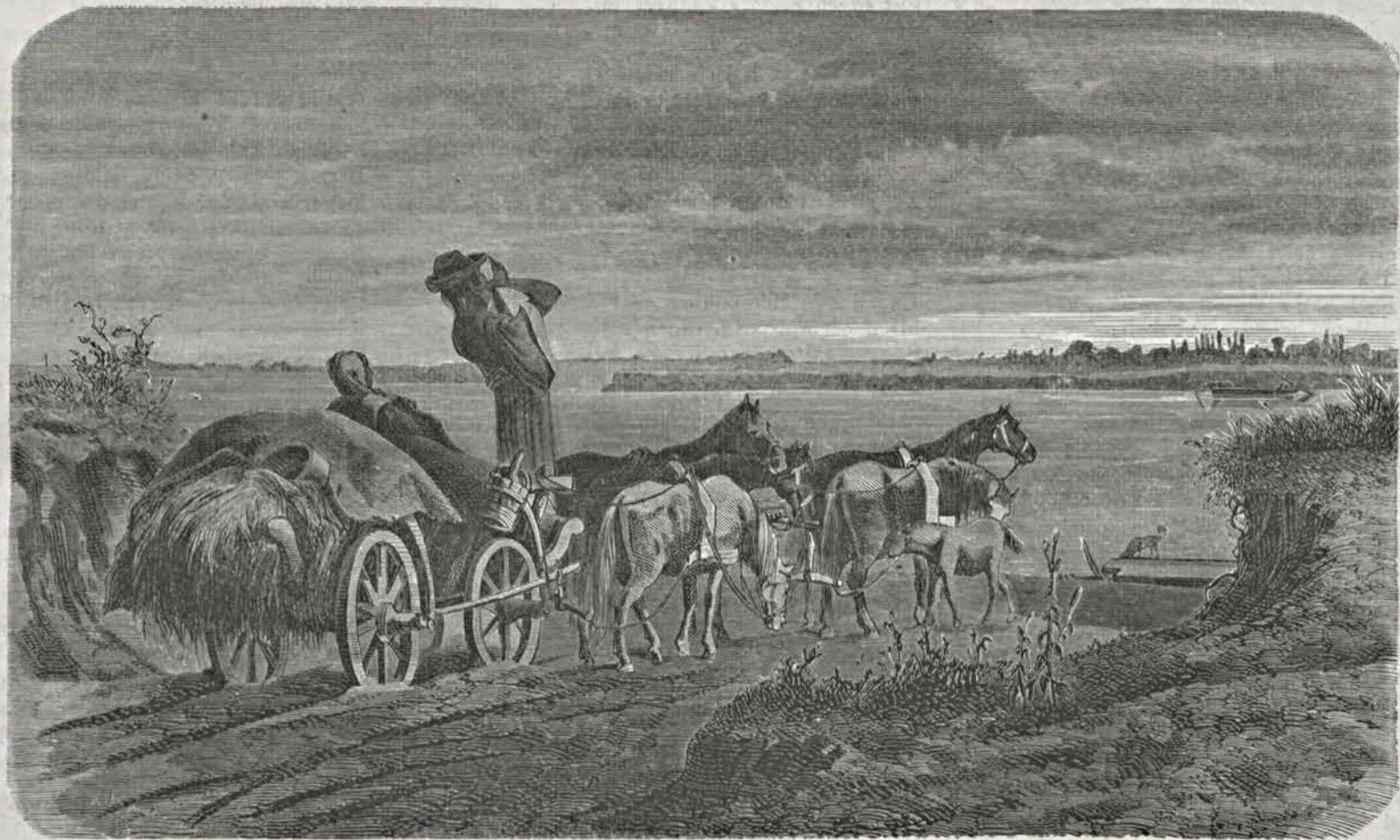
ritkaság, sőt inkább igen gyakran fordul elő
a köznap életben. Hiszen a szívós papiros is
így iszsa föl a tintát, így telik meg a szí-
vaes vízzel, így terjed szét a folyadék az
abroszon, így szívódik föl az olaj a lámpa
kanócán, a megolvadt fagygy vagy viasz az
égy gyertya belén, így szívárog fel a nedves-
ség a nyirkos földből a rozsz helyen vagy
rosz módon épült házak falain, egészségünk-
nek nem csekély ártalmára.

Mindezen esetekben a folyadék a testnek
szűk hézagain, közein nyomul fel, melyek
keskeny csatornákat alkotva szerteszét ága-
zódnak e testek belsejében. Ugy látszik
tehát, hogy a keskeny csövekben rejlik
valami szívó erő, mert széles csatornákon,
edényekben csakugyan nem tudunk rá példát,
hogy a folyadék így mintegy ma-
gától fölemelkedik. Itt van mindjárt a
csésze, ebben ugyan föl nem húzódnék a kávé
— de mégis, ha figyelmesebben szemlél-
jük e sötét felszint, észreveszünk valamit, a
mi nyomra vezethet. Ime, a kávé fölülete
nem vízszintes, hanem a széle köröskörül, a
hol a csészéhez ér, föl van rántva, mintha

hozzá nem tapad, azért üvegesőben a higany
széle nincs is ám fölírta, föl húzódnak, mint
a víz, sőt ellenkezőleg lenyomódik, úgy
hogy közepe felé domborodó felszint alkot.

A szóban forgó tüneménynek nyitjátése-
rint a kölesönös vonzódásban találjuk: kép-
zeljük, hogy a csésze falai mind közelebb meg-
közelebb szorulnak, míg a csésze keskeny
csövét szűkülne — a vonzódás is a csésze falai
meg a folyadék között a távolság fogytával
mind erősebben nyilvánulna, s utóvégre
anyira fokozódnék, hogy a kávé nemcsak a
szélén húzódnék föl, hanem egészben véve is
fölebb emelkednék e keskeny csöben. És va-
lósággal is így húzódik s emelkedik a kes-
keny csövekben, melyek a cukor belsejében
nyílnak előtte.

A hajszálak után, melyek meg annyi vé-
kony csövecskék, a szűk furású üvegesöveket
is elnevezték *hajszövegeknek*, s minthogy ily
szűk csövekben, a testek keskeny részeiben,
hézagjaiban fordul elő a folyadékok felszívár-
gása — e jelenségek okát általában *hajszö-
vességnek* (capillaritásnak) nevezik. A tudomá-
ny nyelvén szólva tehát a hajszöveség az

Megérkezés a hidashoz este. — (Greguss János eredeti rajza.)

nak indul: meglepő, mily sováran iszsa be
a folyadékot saját vesztére, mily hirtelen fut
ez szerte, elfoglalva minden apró részecskét
és hézagot. Nem volna esoda, ha mogorva
kedvem e jelenségben az ártatlanság, a szep-
lőtlen jellem példázatát földözné föl — leg-
csekélyebb érintkezés a mindennapi élet
sötétén hömpölygő árjával, s oda van a tiszta
fehérség, a kristályosság: elsötétül, omlado-
zik s bele olvad a fekete lébe. De nincs szük-
ség példázatokra, elég meglepő e jelenség
már önmagában is, mert hiszen valamennyi
test ellenállhatatlan vonzódik az anyatest-
hez, a földhöz — lefelé esik, folyik, csuszik,
hömpölyög tehát, ha csak szerét teheti, de
föfelé ugyan nem siet, ha csak valami ha-
talmas erő arra felé nem indítja. A hajót
például a víz nyomása tartja fenn, a léghajót
a környező sűrűbb, nehezebb levegő tasztja
fölfelé.

Mily hatalom kergeti föl a kávé a czu-
korba? vagy tán ez utóbbinak van valami
különös szívó ereje? Mondhatnám, hogy kü-
lönösen szereti a kávé, ha nem jutna eszembe,
ugy e tünemény éppen nem valami kivételes

vonzódna a csésze falához; ugyanazt látni
a viznél is a pohárban: a szélén fölemel-
kedik, mintha az üveg huzná magához. És
csakugyan így is van, vagy legalább mi így
fejtjük meg magunknak a dolgot: az üveg
meg a víz vonzódik egymáshoz, tapadnak
egymáshoz, — innen van, hogy a víz az
üvegfalon kissé föl húzódik, s innen van az
is, hogy a víz az üveget meg nedvesíti. Hogy
szilárd testek meg folyadékok így vonzódnak,
tapadnak egymáshoz, arra ugyan példát ele-
get találunk: az írás, a festés éppen azért
lesz lehetséges, hogy a tinta, a festék a papír-
hoz, a vászonhoz tapad. És hogy e tapadás-
ban nem csekély vonzódás nyilatkozik, arról
meggyőződhetünk, ha valamely lemezt, pél-
dául rézlemez, mely a víz felületével érint-
kezik, el akarunk rántani: jókora erő kíván-
tatik hozzá, hogy a lemezt a víztől elszakítsuk.

Nem minden folyadék vonzódik bármily
szilárd testhez, így a víz a zsíros asztalt meg
nem nedvesíti, nem tapad hozzá, más szóval,
a víz meg zsíros fa között nincs meg a kellő
vonzódás. Hasonlóképpen viseli magát a hi-
gany az üveg irányában: meg nem nedvesíti,

oka, hogy a kávé a cukorban felszívárog s
minden hézagát oly gyorsan átjárja.

(Vége köv.)

Képek a hazai népeletről.

Megérkezés a hidashoz.

Az öt ló vigan poroszka a jól megrakott
szekér előtt. Jól ismerik az utat, mely a mezővá-
rosból haza felé vezet. A gazda is nógatja őket
egy-egy nyelvetartással, mert az ostort csak
parádának tartja kezében, hogy semmi se hiányoz-
zék a szokérról, a mi oda való. Hátul az „anyjok”
aggodalmasan tekintget körül. Nézi a fellegetek,
s a szürkületi kezdő láthatárt, melynek nyugati
részén vérvörösön nyugszik le a nap. Az utolsó
gyerek is tudja, hogy az eső, vagy szelet jelent.

Jó lesz sebese menni, nehogy utban kapjon
az eső, mert hazáig sehol sincs fedél.

— Csak a Tiszán túl volnánk már, — mon-
dogatja az asszony gyakran.

Végre előttük van a Tisza, mely itt is ka-
nyarog, mint mindenütt. Szilajon tolja tovább
habjait a homokos partok közt, melyeket gyakori
áradásával messzire meg-megtépdelt, helyt mosva
nádasoknak és sásoknak.

Köröskörül csöndesség van, csak a sás és nád

közül hangzik az élet zaja. Az égbolton szakado-
zott felhők úsznak, s olyan az egész, mintha habos
márványból volna kifaragva. Keleten már egészen
sötét van; de nyugaton még ott ég a nap láng-
vörös sugara, élesen külön választva a föld és ég
láthatárát. A Tisza ragyogón hasítja be magát a
széles martok közé, mint egy óriás ezüst ki-
gyó, mely vonaglásá-
ban megdermedt. Itt-
ott a törpe fűzek sötét
árnyékot vetnek, s e
sötét lapokon egy-egy
ezüst pont csillámlik
meg, a mint a halak
felütogetik magukat.

A révész a tulsó
parton pihen s kivetet-
te hálóját. Nád kuny-
hójában vidáman pat-
tog a tűz, a lángok
barátságosan integet-
nek, s a bogrács ro-
hog, susterreg.

A szél végig bor-
zolja a vizet, suhog-
tatja a nádat, s hab-
fodrokkal veszi körül
a hidast, melynek or-
ránál a révész hálóját
merítgeti.

Nagyon jó idő ez
a halászatra.

Valahol furulyáz-
nak. Néha közről,
néha távolról hallat-
szik, a mint a szél vi-
szi el a hangokat. Dal
is hangzik. A nyáj-
őrök ebei szintén meg-
szólalnak olykor, s hal-
latszik időközönként
a kolomp, jelöl, hogy e
csöndesség életet vez
körül.

Oda át türelmetlenül vár az ötös fogatú sze-
kér. Az anyok egyre a fellegetek nézi, s a fodros
láthatárra függeszté szemét, hol az első falu lát-
szik. A lovak fujnak, s látszik, hogy mindnyájan
vágynak már az istálló után.

A gazda, ki előbb arra számított, hogy a ré-
vész majd csak
fölsimeri, vagy
meglátja, most
már átkialtoz
a tulsó partra.
— A szél más
irányba viszi
hangját, s a
révész úgy el
van merülve a
halászatban,
mintha a Ti-
sza minden ha-
lát ki akarná
fogni.

De a kiál-
tozást folytat-
ni kell, mert itt
nincs más se-
gítség. A Ti-
szát oly rakon-
czatlan víznek
tartják, hogy
hidveréssel
nem is lábör-
gatják s a komp
az egyedüli
közlekedési
mód, mely ál-
tal a két part
köztt közleked-
ni lehet.

— No va-
lahára! — ki-
ált az asszony,
— mikor látja,
hogy a hidas
orránál vala-
hára fölemel-
kedik a révész,
eloldja a kompot
és kezébe veszi a
csáklját.

A gazda pedig még egy pár teringettét küld
át a révésznek serkentőül, hogy gyorsan lásson a
dologhoz.

E jelenetet ábrázolja életképünk, melyet
Greguss János gondos megfigyelés után rajzolt.

— Türelmetlenül átszállításra várakozókat lá-
tunk itt.

Az ötös fogat nagy ellentétben van a lassu vízi
járművel, melynek csak átjövetele is kerül annyi
időbe, mennyi alatt az öt poroszka minden megerő-
tetés nélkül haza ügethetne.

És a türelmetlenkedőknek még rá kell bizoni

azért érdemi meg az ismertést, mert egy ural-
kodó herczognek kedves fekvésű nyaralója, hanem
főleg, mert e névhez történelmi emlékek is fűző-
nek, s mert az újabbkori izlésben épült csinos uri-
lak a hazai évkönyvekben nem ismeretlen hajdani
„Baloghvár” romjaiból emelkedett ki, s valamint
akkor, úgy most is feje egy terjedelmes urada-
lomnak.

Rimaszombattól a
megye főhelyétől a Ba-
log víze által terméke-
nyített kellemes völgy-
ben fekszik Alsó- és
Felső-Balogh, két esi-
nos magyar helység,
melyeket csak a hason-
nevű folyó választ el
egymástól. Felső-Ba-
logh felett emelkedik
azon hegy, melyen
kastélyunk a hajdani
nevezetes *Baloghvár*
romjain épült, s mely
ma is „*vörhegynek*”
nevezetik. Hogy ezen
hegy már a magyarok
bejövetelekor nevez-
tes volt, azt onnan le-
het gyanítani, hogy az
azon korszak legelső s
legrégibb írója Béla
király névtelen jegy-
zője erről Mons Bul-
hadu néven különösen
megemlékezik, mely
elnevezés alatt még
eddig minden történész
egyhangulag „*Balogh-
hátat*” értelmez, vagyis
azon hegyhátat, mely
Balogvíze mellett feks-
zik. Anonymus jeles
magyarítója Szabó Ká-

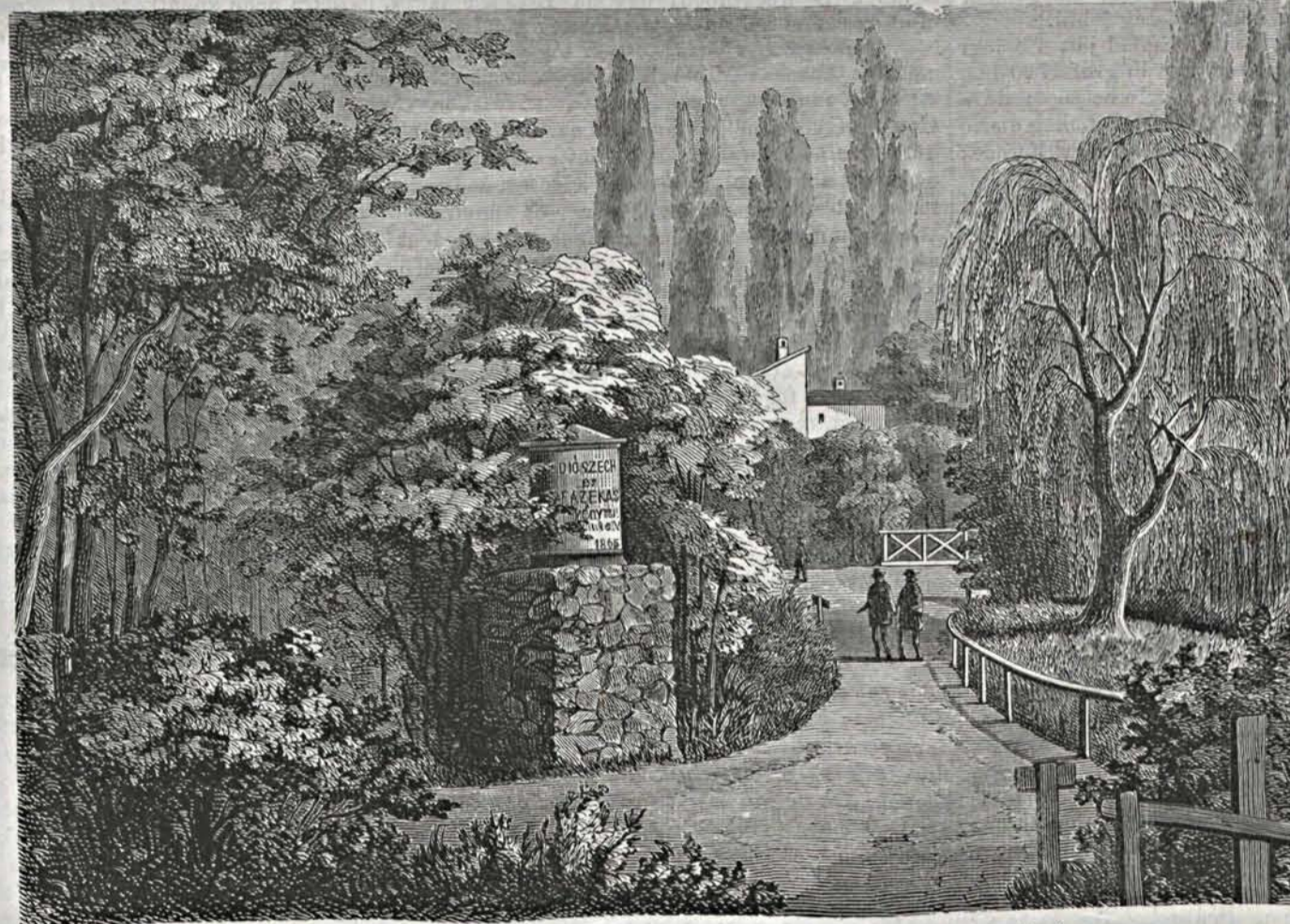
Balogi kastély. — (Zombory Gusztáv rajza.)

magukat egészen a lomha hidasra, mely a folyó
sodra ellenében még rézsuton is megy, ép oly
kimért lassúsággal, mintha rozsbéket száll-
lítana.

rolj erről így vélekedik: „Jegyzőnk mons-Bulhadu-t
ir; azonban, ha tudjuk, hogy a Balog-folyó eredeti
szláv neve „*Blech*”, mit a magyar ajak ki sem képes
ejteni, úgy hogy abból később *Balogot* csinált, a
Bulhadu névben ezen folyó eredeti nevének a mag-
yar „*hát*” szóval való összetételére ismerhetünk;
mint az a „*Tiszahát*”, „*Erdőhát*”, „*Cserhát*” ne-
vekben maig is

él. Csakugyan
Gömör vár vi-
dékéről a Ba-
logh völgyén
és Baloghátan
át lehet csak
jutni felső Nó-
grádba — a
hová vezéreink
innen egyene-
sen mentek —
Losonez vidé-
kére. — Ezért
mertem itt a
szláv „*Blech*”
hát, vagy Bul-
hát név helyett
fordításomban,
a magyaros
Baloghát ne-
vet használni.”

Es éppen eb-
ből, hogy már
Anonymus is
említi e helyet,
néhányek azt
következtetik,
hogy már a
honfoglaláskor
kellett itt va-
lami erősség-
nek lenni, mert
különben mi
által lehetett
volna nevezet-
tessé e hegy,
melynek sem
alakja, sem

Diószegi és Fazekas emléke a pesti fűvészkertben. — (Bicsérdi János rajza.)

A balogi kastély

(Gömörben.)

A festői vidékekben oly gazdag hegyes-völ-
gyes Gömörvármegye egyik regényes fekvésű
urilakát mutatjuk be a jelen képpel, mely nemcsak

helyzete, sem magassága a szomszéd hegyeket fé-
lül nem mulja.

Ezeket lehet csak a vár régiségéről — mely-
nek eredetéről biztos adatok hiányoznak — felhozni.
Későbbi viszontagságairól a mit a történet
feljegyzett, röviden elmondjuk.

A XIII-ik században a már ekkor több ágra

Az őstörténelem végül még az ember testi kifejlődéséről is érdekes felvilágosításokat nyújt.

Egyveleg.

(A munkafelosztás.) Hogy a munkafelosztásnak mily bántalmas hatása van a munka sikerére, azt a következő két igen érdekes példa mutatja.

(Az első velocipédész Ázsiában.) Kemp ur angol patikárius méltán dicsőítheti azt, hogy ő volt az első, ki az öreg Asia földén velocipéddel járt.

(Egy kínai püspök.) Páris utcaim most nagyon feltűnik egy kínai püspök. Neve Mr. Faurence. Bordeaux születésű s 19 éve, hogy Chinában van s kínai letelődése óta most van először

TÁRHÁZ.

Cizmadiá-level Párisból.

Szeptember 19.

Nem ritkán olvashatunk ugyan párisi levelet a hirlapokban, de bizonyára gyakoribban a politika, szinművészet, vagy a párisi, illetőleg a francia nép műveltségéről, stb. Nekem nincs szándékom hasonlókra írni, minthogy nem is cizmadiához tartozok, de nem hagyhatom el addig Franciaország, míg egyik iparos osztályának a cizmadiákéknak — vagyis általában a lábbeli készítőknél nem szokásai s üzleti gyakorlásairól említést ne tennék, annál is inkább, minthogy igen sok részben ellátottak, de hogy is ne? mikor a közmondás is azt mondja: „valahány ház, annyi szokás”, hogy ne volna tehát, a hány nemzet, ugyan annyi szokás is. Aztán, ha az európai nemzetek például mind ugyanazon törvényt, vagy — szóval ugyanazon szokást gyakorolnak, a mit mi, — vagy mi ugyanazt, a mit ők, akkor bizonyára nem találkoznánk oly számos hazánk földjével Párisban, mint jelenleg is, ép úgy a tudomány, mint az iparosok minden szakáiból — kivéve a cizmadiát.

Mert valóban, a mi azt illeti, ebben a világ városban az iparos ép úgy mint a művész, megtalálja a maga pályáját, melyben magát gyakorolni kiképezni törekedik. Azonban ne legyünk azon hiedelemmel, mintha talán minden párisi tárgy — párisi volna, azaz — hogy csak akkor lehet valami jó s szép, ha Párisból való, mint a mai világban hiszik a divatkedvelők. Igaz ugyan, Párisban sok a művészi készítmény is, de — ha megvalljuk az igazat — talán sehol sem találhatik annyi rossz műveletet, mint itt. Igy pl. hogy saját szomorkól nehányat szóljak.

Kell, hogy tudjuk először is a mi legelősebb s egyszerűsége legrosszabb munkájuk a franciaiaknak: az éles vasszegéd ritkán szegezett férfi s nő lábbeli, a mely előbb bomlik, mint szakad, s mégis ezen kényelmetlen lábbeliknek, mondhatni, a legnagyobb kelete van; miért? mert valamint mindenütt, úgy itt is sok a szegény, kik kénytelenek inkább kétszer roszat, mint egyszer jó venni, minthogy a szép s jó igen drága, a rosz pedig nagyon is olcsó; így t. i. az említett vas-szegezett lábbelik; de egy fölkal jobb a rez-szegezett, melyet ugyanazon módon s mennyiségben készítnek számtalan gyárakban. A többek közül feltűnt

volt előttem a mit az 1867-diki vilákiállításban láttam, nem fából vas karikát ugyan, hanem ércből kaptafkákat, a melyekre a helyszínen a megrendelő számára 90 perc alatt tökéletesen elkészített s kifizényesített lábbelit alakítottak. Valóban nem sok idő egy pár cipő vagy csizmát ennyi idő alatt elkészíteni, de azonban nincs semmi csodálni való rajta; hogy miért, mindjárt meglátjuk.

Fölsleges volna mindazon eszközökét elősorolni, melyek egy cizmadiá-gyárban szükségesek, azért tehát mellőzve a többi, nézzük a gépek forgását. De kik foglalkoznak ezen gépekkel? Itt ismét a női emancipáció kell megemlítenem, nem a szivarozásban ugyan, hanem a munkában, a hol — de kiváltságosul a rue Paradis-poissonier-ban — a 12 és 14-dik szám alatt lévő gyárban, a mely gyárnak a tulajdonosa már ép úgy bővelkedik a munkáért kapott ezüst- és arany-érmekkel, mint a szegényebb párisi szeszter az elvárostól papucskokkal; itt láthatjuk — mondom — ezen gyárban a szoknyás kollegákat a csavar-, fárahozó, nemkülönbön a tűző gépekkel szorgalmasan munkálkodni, s odább férfiakat, talp-darabító, s egyszerűsége mind szabó, talpalapító, körülvágó, ráspoló és fenyőítő gépekkel hihetetlen gyorsasággal munkálkodni. Megjegyzendő, hogy mind ezen gépeket ép úgy a legfinomabb, mint legerősebb cizmákhoz egyaránt lehet alkalmazni.

Láthatunk ezenkívül Párisban még cipővárró gépeket is, a melyek gyorsaságra ugyan felülmúlják az előbbiét, de jóság tekintetből attól igen távol állanak. Ezt tehát megköszönjük szépen a franciaiaknak; ellenben pedig a fentebb említett részesodrony csavaró-gépekkel, hasonló cizmadiagyáratok tetteleg is utánozni s alakítani, igen-igenis célszerű s előnyös lenne mindenkire nézve, s így gyári munkák által szoktatnának aztán a külföldi vásárlókat fövárosunkba, mely 200 személyből álló munkásaival képes kiélegeteni a városi publikumot olcsó és jó salom-csizmákkal, a magyar hadsereget pedig erős bakancsokkal.

Igaz ugyan, hogy ezekben kerül az ily gyár megalakítása, de Párisban sem egyegek — hanem társulatok, vagy részvények útján alakítottak, mert csak magában a legújabb s legjobb szekezetű csavaró-gép költsé 1000 frankot, de a kevesebbe kerül aztán a fárahozó és a többi.

Vége is az a tanúság, hogy alaptunk minél több gyárat, s okkor emelkedik kézműiparunk is.

Rapay Mihály.

Európában. Chinai öltönyt visel, mely fölött arany lánczón nagy arany keresztet hord. Hatalmas ba-hajta két oldal hosszban csüng le, haja pedig hatul nagy czoftba van füzve. Chinában árvaházat alapított, melyet úgy tart föl, hogy esernyő gyára van, s ennek jövedelméből ruházza s tartja az árvaikat. A zsinatát érkezett, s hogy ott megjelen-hessen, le fogja vágni hajuszát és czoftját. A zsinat után beutazza Európát, hogy chinai árva számára gyűjtönsön.

(A Sahara sivatag tengerre változtatása) újból komolyan szóba jött. Lessops a suzi csatorna megteremtője, mérnökei által megvizsgálta a földviszonyokat, s úgy találta, hogy a Sahara 27 méterrel alantabb fekszik a tengerrel. 75 angol mfdnyi hosszúsága csatorna elegendő lenne e czdla. Legnagyobb érdekekkel kísérik e tervet — Svájcban, mert ha valósulna, megszűnnéka Sahara-árló jövő, s a svájci hegységek szőryne pusztító sirocco.

(Az új Blondin.) A kanadai Jenkins, ki magát professor-nak nevezi, aug. 25-dikére nagy látványos előadást rendezett a Niagara zuhatagnál. Ugyanott, hol Blondin hátán egy emberrel keresztült a sártól a óriási folyamon, most is egy 1000 láb hosszú és 2 hüvelyknyi vastagságú kőfelvől ki-huzva. Tomérdek néző jelent meg mindkét parton. Jankins megjelenvén, egy kis különös alkotásu velocipédet (melyet ő Bicycle-nek nevez), illesztett a kőtélre, s arra illeszté egyik pontról a más-ra, a közönség hajmeresztő hűledezése közt. Ut-közben kétszer állapodott meg, — egyszer épen a folyó közepén, hol föállla kalapot emelt, hogy a jelen volt fotografoknak alkalom legyen őt levenni.

(Magas életkorok.) Miskolcon szept. 20-án egy 105 éves nő halt meg, ki 102 éves korában tüdőgyulladásban esett keresztül, s azóta jó erőben járt-kelt az utcán. — Brazília Francia neví városában egy Cussodie José Mornira nevű ember közelé 135 éves korában halt meg. — Oldenburgban szept. 10-én a Furkes család három tagja, egy hivatalnok, egy özvegy nő és egy kisasszony, hármasok, 80-ik születésnapját ülte meg.

lieket. S ez nem újság, nem is mostani találmány, a mit most akarok röviden megismertetni azokkal, kiket érdekel, mert magam is olvastam ezelőtt vagy hat évvel valamelyik hirlapban, hogy akkor már mily gyorsan s mi módon készítették az ugynevezett csavar (vise) lábbeliket.

Fölsleges volna mindazon eszközökét elősorolni, melyek egy cizmadiá-gyárban szükségesek, azért tehát mellőzve a többi, nézzük a gépek forgását. De kik foglalkoznak ezen gépekkel? Itt ismét a női emancipáció kell megemlítenem, nem a szivarozásban ugyan, hanem a munkában, a hol — de kiváltságosul a rue Paradis-poissonier-ban — a 12 és 14-dik szám alatt lévő gyárban, a mely gyárnak a tulajdonosa már ép úgy bővelkedik a munkáért kapott ezüst- és arany-érmekkel, mint a szegényebb párisi szeszter az elvárostól papucskokkal; itt láthatjuk — mondom — ezen gyárban a szoknyás kollegákat a csavar-, fárahozó, nemkülönbön a tűző gépekkel szorgalmasan munkálkodni, s odább férfiakat, talp-darabító, s egyszerűsége mind szabó, talpalapító, körülvágó, ráspoló és fenyőítő gépekkel hihetetlen gyorsasággal munkálkodni. Megjegyzendő, hogy mind ezen gépeket ép úgy a legfinomabb, mint legerősebb cizmákhoz egyaránt lehet alkalmazni.

Láthatunk ezenkívül Párisban még cipővárró gépeket is, a melyek gyorsaságra ugyan felülmúlják az előbbiét, de jóság tekintetből attól igen távol állanak. Ezt tehát megköszönjük szépen a franciaiaknak; ellenben pedig a fentebb említett részesodrony csavaró-gépekkel, hasonló cizmadiagyáratok tetteleg is utánozni s alakítani, igen-igenis célszerű s előnyös lenne mindenkire nézve, s így gyári munkák által szoktatnának aztán a külföldi vásárlókat fövárosunkba, mely 200 személyből álló munkásaival képes kiélegeteni a városi publikumot olcsó és jó salom-csizmákkal, a magyar hadsereget pedig erős bakancsokkal.

Igaz ugyan, hogy ezekben kerül az ily gyár megalakítása, de Párisban sem egyegek — hanem társulatok, vagy részvények útján alakítottak, mert csak magában a legújabb s legjobb szekezetű csavaró-gép költsé 1000 frankot, de a kevesebbe kerül aztán a fárahozó és a többi.

Vége is az a tanúság, hogy alaptunk minél több gyárat, s okkor emelkedik kézműiparunk is.

Rapay Mihály.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 40-ik számához 1869. okt. 3.

Irodalom és művészet.

(„A hazai gazdasági felsőbb tanintézetek szervezésének kérdéséhez”) című füzet jelent meg Sporzon Pál, kszthelyi igazgatótól. E 45 lapra terjedő röpirat sok józan és életre való nézeteket tartalmaz, s méltán megérdemli azok figyelmét, kik egy ügy iránt érdekelte vannak. — Ohajtandó is volna, hogy valahára a magyarországi tanintézetekben a magyarországi viszonyokra legyünk fókuszintetnek.

(„Statistique officielle de la Hongrie”) ezim alatt jelent meg Keleti Károlytól, a keresk. miniszterium statisztikai osztályának vezetőjétől, azon kis jelentést, melyet a hágai statisztikai kongresszuson a magyar képviselők benyújtottak. — Ebben azon törekvéseket eseteltek, melyek a statisztika terén részint magánosok, részint az állam részéről történtek házakban a jelen statisztikai tanács létrejöttéig; majd ez utóbbi szervezetét ismertetni, s végre a legújabb összeírásra tett elő-készületeket adja, az eddigi munkálatok felmér-ményével.

(„Corvina-társulat”) ismét öt kis füzetet adott ki. Első helyen említjük meg Greguss Gyulától a „Természeti képek” első füzetét, a következő igen érdekesen írt cikkekkel: „Eszmények”, „A közlekedésről”, „A tehetetlenség törvénye”, „A színjáték”, „A havasok alján”, „Vonzódások”; 160 lap, ára csak 30 kr. — Továbbá: „Egy igaz polgár élete”, történeti elbe-szélés első füzet György Vilmostól, 64 lap, 15 kr. — „Dalos könyv”, jelesb költőink verseiből s népdalokból összeállított gyűjtemény 92 lap, ára 20 kr. — „Zrínyi Miklós, Szigetvár hősi védője” rövid történeti ismertetés, György deáktól, 32 lap, ára 50 kr. — „Toronyi Tamás, vagy a bajnokok Vég-Gyulavárában”, hasonló elbeszélés György deáktól, 30 lap, ára 5 kr.

(„Torna-székönyv”) ezim alatt Matolay Elek a pesti torna és tüzoltó-egylet elnöke 197 lapra terjedő könyvet írt, mely a tornaszatokat, annak történelmét, a torna-egyletek szervezését általában, a nemzeti torna- és tüzoltó-egylet alapszabályait stb. ismerteti, s a tornaszat német-magyar műszavai is közli. Matolay ur közlése szerint Pesten kívül eddig Miskolcon, Debreczenben, Selme-meczen, N-Kanisán, Sopronban, Szombathelyen, Kolozsvárt, Brassóban alakultak torna-egyletek; újabban Kassán és S.-A.-Ujhelyen szerveznek ily egyletet. — A „Torna-székönyv” Stolp kiadásá-ban jelent meg, s ára 80 kr.

(„Attila ősei”) ezimű hőskölteményre hirdet előfizetést Marikovszky Gábor M.-Szigeten. A mű néhány év előtt az akadémián Nádasdy-pályázatnál figyelemre lón méltatva. Ára 1 ft. 50 kr. Az előfizetési pénzek szerzőhöz M. Szigetre küldendők.

(Forster József) előfizetést hirdet: „A prostitutio történetére legrégibb időtől jelen korunkig, közrendészeti, egészségügyi- és orvos-teremtő szempontból tárgyalva.” A munka négy részből fog állani 10–12 iven; előfizetési ára 1 ft; f. évi november 30-ra megjelen. — Az előfizetési pénzek Fanda és Frohna könyvnyomdájába (Pest, aranykéz-utca) küldendők.

Közintézetek, egyletek.

(A magyar történelmi társulat) Ipoly-sághon, szept. 27-kén tartá zárulását. Az elnöki székre helyettség Majthenyi László főispán választotta meg. Azután az egyes bizottságok adtak be jelentéseiket. Thaly Kálmán a Koháry-féle levél-tárban tett kutatójáról érkezett, Haas Lajos a korpónai és selmezi városi, igen szépen rendezett, s adatokban gazdag levéltárak egyes okmányairól; b. Nyáry Albert a kiskéri Majlath-féle levéltárról referált; Géressy Kálmán a bagonyai Janoki — és a szudi Sembery-féle levéltárak egyes okmányait sorolta el. — Véghegyi Dezso és társai, mint a szély-kékkői bizottság tagjai, táviratban tudatták, hogy be nem végezhetett kutatásai miatt nem jelenhetnek meg. — Mint nekünk írják, e bizottság tette a legbekesebb találmányokat a nógárd-megyeyi szélyi Zichy-féle levéltárban, mely Árpád-Anjou-kori okmányokban, a XII. század elejétől kezdve, rendkívül gazdag. Nem egyes oklevelekről van itt szó, hanem ezer meg ezer nagyérdéki okmányról, melyek igen sok részben történelmünknek magukban önálló, összefüggő világot vetnek, csak a nevezetes régi Gutkeud családról több

Ipar, gazdaság, kereskedés.

(A biharmegyei gazdasági egyesület) által rendezett szántás és éko-verseny szept. 18-kán Bihar megye gazdaközönségének nagy érdeklődé- sével folyt le, dacára annak, hogy a hozzá kötött reményeknek — a nem várt résztvételenség miatt — nem felelt meg. A működő bizottságok ítélete folytán Gazdag János 3 darab arany, Bikácsi Péter 3 darab tallér jutalomban részesítettek a szántás-versenynek a legkijelölt buzgalumkért. Az ekeverseny-nél kipróbált ekekre vonatkozólag pedig a bíráló-bizottság a Perge István nagyváradi gépész által kiállított ekét, egy a Rózsavölgyi József által ki-állított Howárd-féle longó ekét első osztályú dícsérő oklevéllel; a Zeiga János által kiállított pedig II-od osztályú dícsérő oklevéllel tüntette ki.

Az ugyanakkor tartott gazdasági eszközök kiállít-tása alkalmával többek közt Kövesi Dániel „Malom bakteré” is I-ső oszt. dícsérő oklevelet nyert.

(A szüretnek a budai szőlőhegyekben) meg-kezdődvén, Budaváros hatóság az azon helyes és eléggé nem méltányolható intézkedést tette, hogy a munkások és a munkaadók közt ily esetben ren-desen előfordulni szokott czivakodások meggátála végett a szüretelők napi-díját 50 krajczárban, a puttonosokét pedig 70 krajczárban megállapította.

(Juhnyírás gőzgéppel.) Egy francia záság tudósítója ezt írja: Közlebről egy kis részöl készült gőzgépet láttam, mely a juhtenyésztők özetében, a gyapjárban lényeges változásokat fog előidézeni; juhot nyírtak vele. Egy kis 3 hüvelyk átmérőjű kerék forgatja, mely egy másik, késsel felszerelt kerékbe fogódik; elől egy fésű halad, mely az állat bőréét védi. Epen olyan könnyen lehet vele bánni, mintha olló lenne, de sokkal gyorsabban s pontosabban dolgozik, mint a szabad kézzöl nyíró ember, a nélkül, hogy a juh megvéréstől tartania kellene.

Közlekedés.

(A pisk-i petrozzeni vasút.) mely a zsil-völgyi közszénbánya iparra oly nagy fontosságú, s melynek két év óta kitaró szorgalommal folynak a munkálatok, valószínűleg csak a jövő év augusztus havában lesz készen. Hunyadyemegye e vidéken az építkezést szokatlanul élénk forgalmat és mozgást honosított meg. Több mint nyolcz ezer olasz és más idegen munkás van itt, különösen a földmun-kálathoz alkalmasra, kik naponként 2 frt, 2 frt 50 krt. keresnek meg. Barakk-ök s étkek, italok és más árucikkkelkel tel bődök nagy számmal szemlélhetők az egész pálya hosszában. Benszü-lött munkások nem igen dolgoznak a pályánál, s így a szorgalmas s rendkívül takarékosan élő olaszok kezén keresztül minden második két postanapján ezerekre menő pénzösség költözik ki az országból.

Mi újság?

(Országgyűlés.) A képviselőház elnöke a következő jelentést teszi közzé: „A képviselő-ház legközelebbi ülése f. év okt. hó 16-ik napján reggel 11 órakor fog tartatni, miről a képviselők irattal tisztelettel értesíti — a képviselőház elnöke Soms-sich Pál.” — A felsőház elnöke, Majlath György szintén „siet a főrendi ház tagjait fölkórni, szü-reint az országgyűlési tárgyalások folytatása célja-ról okt. 16-án Pesten megjelenni méltóztatassanak.”

(Egy fiatal francia tudós.) Sayons Edouárd, a párisi Nagy Károly lyceum történelem-tanára járt itt Pesten, s töltött Magyarországon pár hetet. Ez ifju tudós a francia geographiai társulat tagja, s a magyar akadémia által cserépdíjjal kitüntetve küldött történelmi és más munkák ébresztették benne a vágyat, hogy magyarul megantuljon, s meg istanult, úgy hogy ma már egészen jól beszél és ért. Tanulmányozza főként történelmünket és irodalmunkat, mert — mint mondja — irodalomtör-ténet nélkül nem adhatni teljes képet a nemzetnek és kornak, s így alaposabb ismertetésekét várhatunk tőle, mint azoktól, a kik Kertbeny után ismernek bennünket. A derék ifju tudós jelen volt a Kisfa-lady-társaság szerdai ülésén is.

(Az aradi honvédegyetel) a szabadságharoz aradi vértanuért okt. 6-kán d. o. 9 órakor, mint vértanui haláluk huszadik évforduló napján, Ara-don gyász-istenti tiszteletet tart.

(Az 1849. február 8-án Aradon) elvázett honvédek síremléke, melyet Aradi Zsigmond ké-szített, megérkezett Aradra. Ünnepléyes lelep-lezését a jövő évfordulóra tervezik.

(Iső Miklós), kitünő szobrászunk legkö-zlebbi utazása alkalmával nagybecsű építészati és szobrászati anyagokra talált Erdélyben. Egyik óriás alabastrom telep, mely Tordától Bánffy-Hunyadig terjed, s mely tehát mostanában már vasuthoz is közel jut, és így értekeitese könnyen eszközölhető. A másik nagybecsű találmány azon fehér márványkiszélet, mely a székyei földön Csik-Szerda és György-Szt.-Miklós közt az Ot völ-gyén nyulik el, de a mely egyszerűsége mind a Marosnak is szintén közelében fekvővén, szállítása ez uton még könnyebben eszközölhető. E márványok ugy finomság és szín, mint keménység tekintetében a carraraival vetekednek; oly anyagok tehát, melyek méltán hivatva vannak az eddig drágán szállított külföldi árukat pótolni, s egyszerűsége

azon vidékek iparának s hazánkban a művészetnek nem kevés lendületet adni.

(Építkezési statisztika.) Pesten 1866. jan. 1-je óta, tehát nem egészen négy év alatt összesen 1177 új ház és melléképület, s 41 gyár épült.

(Kecskemét városi) ezután már diszes alakban fogja magát képviselni Pesten. Eddig ugyanis a földszinti fogadó viselte a „Kecskeméti“ nevet. A város most az 500 négyszögűnyi telkéről, diszes 3 emeletet szállodát akar emeltetni, melyben aztán, ha csakugyan fölépítik, fizetni fog a ki beszáll. Kecskemét város ugyanis régidő óta csak azért tartott volt házat Pesten, hogy abban a Pestre bármiféle járatban felmenő kecskeméti lakos ingyen szállást nyerjen, s a mintegy százezer forint értékű rozzant házak után a város semmi jövedelmet sem látott.

(A reversálók kiállítását) vegyes házasságok kötésénél a határvidékek 6 Felségének aug. 20-án kelt rendelete megszünteti.

(Szepesmegyében) Szepesbélán a hétszemélyes kinevezett Raisz Sándor helyébe Salamon Tivadar baloldali választák meg szept. 22-én. Ellenjelöltje: Gergely Tivadar szintén ellenzéki volt; jobboldali jelölt fel nem lépett.

(Fiume városi) Pest városának nagy ezüst emlékérmét küldött a magyar orvosok és természetvizsgálók főgyűlésének emlékére. Így szintén megküldte a „Fiume és környéke“ című műnek egy példányát.

(Fiuméből írják.) A magyar orvosok és természetvizsgálók gyűlésének egyik tagja, Ocsaváry Ede orvos még mindig városunkban időzik s tavaszig itt marad, hogy észlelhessen: mi az oka annak, hogy a tengerparton lakó embereknél kevesebb a megbetegedések száma mint Bécsben és Magyarországon alvidéken, a fentemlített orvos eddigi észleletét szerint Bécsben aránylag több megbetegedést látott, mint egész Magyarországon, Magyarországon alvidéken több mint a felvidéken, s annál kevesebb van azonban a tengerpartokon lakó emberek közt.

(A sok érdekes idegen) közt, kik most Pesten időznek, feltűnt egy török őrnagy vörös fezen, arany vállrojtokkal, mellén három érdemjel; de nem ezek miatt tűnt föl, hanem mert magyarul beszélt. Különben született magyar: Biró volt honvédszázas, ki sok idő óta a török seregben szolgált, s bár 13 év óta nem volt alkalma anyanyelvén beszélni, a lapokat fönhangon olvasva nem felejtett el mitsem. Rokonait jött látogatni, s közelébb Tokajba utazik.

(Hymen) Szász Gerő ismert nevű költőnk, kolozsvári ref. pap és esperes mult hó 25-én tartá menyegzőjét Kolozsvárott Pap Anna kisasszonynyal. — Ifj. gr. Károlyi István, gr. Károlyi György fia, esküvője gr. Csekonic Margittal szept. 27-én ment végbe nagy fényvel Pesten az egyetemi templomban.

(Párisi élmesség.) A pantini nagyszerű gyilkosság hősről, Knick Jánosról, egy élelmes párisi fényképész képeket csinált és azokat Páris utcáin vettekde kapkodták el. Knicket senki sem ismerte a párisiak közül, s így bárkinak arczképét kiadhatta az övé gyánánt. De az ily charlatánoságot még a tyúk is kikaparja. Így jöttek rá a Párisban lakó magyarok, hogy az érintett fényképész egy kitünő magyar ember arczképét adta el Knick gyánánt. Már megtették ellenében a hatóságú lépéseket.

(Az orosz csár) is ép oly beteg, mint a francia császár; de az ő baja nem út anyyi zajt a világon, mert Napoleon után jöhet az árvíz, de II-dik Sándor után nem jön más, mint III-ik Sándor. A két uralkodó baja az, hogy sokat áldoztak a mythológiai istenek oltárán: Napoleon a Vénusén, II-ik Sándor pedig a Bachusán. Ez utóbbi most is áldozgat még. Valahányszor nagy lakoma van: 6 Fel-

sége mindig „meghűti“ magát. Oroszországban már tudják: mit jelent ez orvosi kifejezés.

(A fák mint a kolera) elterjedésének akadályai. Az indiai kormány e tárgyra nézve érdekes jelentést tesz közzé, melyből kiderül, hogy a fa ültetvénye a kolera elterjedésének akadályait tekinthetők.

(Pestmegye irnokai) folyamodtak, hogy a megye idei költségvetéséből történt levonások folytán az 6 fizetéseik, mely ugys csekély, ne essék a 8 százaléknál levonás alá. Ugy halljuk, hogy a belügyésré, tekintetbe véve a lakások és élelem drágaságát, a kérelemre nézve kedvezőleg intézkedett.

(Egy különös angol) Southwell viscont, ki fogadás tett, hogy a közép-európai folyókön át a Fekete-tengerre s innen a suezai csatorna megnyitására meg saját miniatúr-gőzhajóján, kedden Pozsonyba csakugyan megérkezett. Gőzöse 4 s fél öl hosszú, egy öl magas, és egyszerű, de elég kényelmes ajút-tel bír; árbóczán az angol lobogót viseli. A visconton kívül csak inasa s egy fűtő utazik a kis gőzösn, mely Rotterdamból a Rajnán, a Majnán s a Lajos csatornán át jutott a Dunára. Pozsonyból távozott nagy kíváncsi tömeg szemelte.

(Nagy-Kun kerületi csendbiztos.) Szanna Gábor, legényeivel együtt, m. hó 14-én Hevesmegyében Pusztaköcsön Gedai Mátyást elfogta, Gedai 1847-ben július hóban, Ugocsa megyében Salánkon, egy juhágazdát pénzért meggyilkolt; s azóta ugró betyár volt. Gyilkos tetter beavallva, a karczagi börtönben ül, a honnan Ugocsa megyének lesz átadandó.

(Aradon egy új darabot adnak) ilyen czim-mel: „A zsidó apaéca és József császár“ vagy a kapuczinus és ursulita nő.“ Az ottani lap szerint haszontalan főréműt, mely megbotránkozást kellett a jobb izléstiekben.

(A budai népszínház) szept. 26-án nyílt meg Czako Zsigmond „1445 és 1845“ című drámai költeményével, melyhez Molnár „1848“ czim-mel még egy allegoriát töltött. Ezen kívül két kis vígjátékot adtak. Molnár megfogott társulatának ez első előadása csekély közönség előtt ment végbe.

Nemzeti színház.

Péntek, szept. 24-én. Előszór: „Szeráfina.“ Színmű 5 felv. Irta Sardou; ford. Deák Farkas és Széplaludi.

Sombath, szept. 25. „Hugonoték.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Vasárnap, szept. 26. „IV-ik László.“ Eredeti tragédia 5 felv. Irta Dobsa Lajos.

Hétv, szept. 27. „Szeráfina.“ Színmű 5 felv. Irta Sardou; ford. Deák Farkas és Széplaludi.

Kedd, szept. 28. „Órdög Róbert.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Szerda, szept. 29. „Mátrai vadászok.“ Vígjáték 3 felv. Irta Fáy András.

Csütörtök, szept. 30. „Zampa.“ Opera 3 felv. Zenéjét szerz. Herold.

Szerkesztői mondanivaló.

— Pest. B. L. Költeményeit nem olvastuk érdekes és remény nélkül, mert bennök szép tehetségi biztató nyomait találtuk. Már tud hangulatot költeni itt-ott, érzékkel bír a formák iránt s kivált leíró költeményei izlésre is mutatnak. Csak hogy leírásai még hosszadalmasak s túlhalmozottak; s elfelejtik: hogy mindent elmondani felesleges s a sok közt olvasó a hatás. A velünk közöltök közt legsikerültebbek a Tengerparton és Sajónál cziműek; s egyesül könyved érdekelében tesszük, ha közlésükkel vonakodunk. A kibent tehetség van, ne lépjen föl csak fölig sikerült művel.

— Angyalok. Ö. A. Ily kezdetleges leírású kísérletek, melyekben semmi tartalom nincs, irálygyakorlatnak megjárnak, de közlésre nem érdemesek.

— W. S. A novella tárgya olyan, mely csak kitünő író tollától nyerhet érdeket; az előadás még gyakorlatlan kére mutat. Nem közölhetjük.

— Bakonybel. H. J. A levelező átadtuk a kiadó-hivatalnak, mely a kívánt változtatást megette.

— N. Oroszi. A. J. A rajz készült. Szliási levél az idén nem érkezett kezünkbe.

— Ófalu. B. E. I. A sok érdekes adatot tartalmazó ezikket rövid időn közölni fogjuk.

— Laczháza. K. T. K. Várjuk a folytatást. A dolgok állásáról bővebb fölvilágosítást ad S. L. vasárnap.

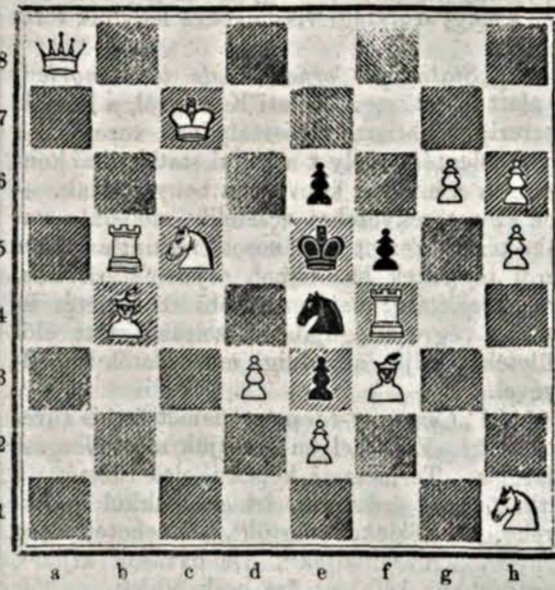
— (A „Vasárnapi Ujság“ régibb évfolyamai.) Eladó: a „Vasárnapi Ujság“ és „Politikai Ujdonságok“ nyolcz évi folyama 1855—1862. Értekezhetni Miskolczon: Bibza Dániel ural (kis-ujváros-utca 2695. sz.), vagy Fränkl Bernát könyvkereskedése utján.

SAKKJÁTÉK.

514-ik sz. f. — T. A. Gravestöl.

(A „Sakk-diók“ című amerikai munkából.)

Sötét.

Világos

Világos indul s a 2-dik lépésre mattot mond.

Az 509-ik számú feladvány megfejtése.

(Gold Samtól, Kóvágó-Eörsön.)

Világos. Sötét. Világos. (a) Sötét. 1. Vh3-f5 Hh6-f5: 1. Fa6-d3 2. Hg7-h5 Kd5-e4: 2. Hg7-e8 tetsz. sz. 3. Fd7-c6 matt. 3. He8-c7 v. Bb2-b5 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Cádokvörön: Kling Iván. — Jászkieéren: Galambos István. — A pesti sakk-klub.

Rövid értesítések. Veszprém. F. J. és Haraszt. Gr. F. B. Becses észrevételeiket, az 506-ik feladványt illetőleg, köszönettel vettük. A tehetséges szerző ezen feladványra csakugyan inkorrekt.

Előzetési feltételek

A VASÁRNAPI UJSÁG

és Politikai Ujdonságok-ra

(„Országgyűlési Beszédvár“-ral s más rendkívüli mellékletekkel.)

Postán küldve vagy Budapesten házhoz hordatva:

A két lap együtt:

Évnyegyedre (okt.—decz.) 2 ft. 50 kr.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 50 kr.

Csupán Politikai Ujdonságok:

Évnyegyedre (okt.—decz.) 1 ft. 25 kr.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Melléklet: Szurmák J. fia arany-ézüst és pénzváltó üzlete árjegyzéke.

TARTALOM.

Greguss Gyula (arckép). — Romhányi. — Egy csésze kávé. — Képek a hazai népdalokból (képpel). — A balogi kastély (képpel). — Két elfeledt magyar tudós (képpel). — Természetes kísérletek. — Az őstörténelmi kutatások eredményeiről. — Egyeleg. — Tarház: Ciszmadia levél Párisból. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egy-letk. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közlekedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Feladás szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

METH S.

legnagyobb vászon és fehérnemű gyári raktára

Bécsben, Rothenthurmstrasse 29. sz.

bátorkodik a t. cz. közönséget azon igen előnyös alkalomra figyelmeztetni, melynél

fél becsáron

és biztosított mellett hibátlan vászros és meglepő szép uri és női fehérneműt szerkeszteni. A pamutnak előnyös beszerzése és olcsó munkaerő következtében azon kellemes helyzetben van nevezett gyár jelenleg (míg a készlet tart), hogy tekintetbe juttatásos árba végre, rendkívüli nyújthat, mi a következő árjegyzékből is látható:

- Vászon árjegyzék. 1 db. 30 rőfös fehérítettlen vászon, becsára 12—14 ftig., most csak 6—7 ft. a legfin. 1 » 30 » fehérítettlen jó kézi-szövet vászon » 18—20 » » 9—10 » » 1 » 30 » fehérített creas-vászon » 16—18 » » 8—9 » » 1 » 30 » jeles száléziás vászon » 24—28 » » 12—14 » » 1 » 30 » kitünő rumburgi vászon » 30—36 » » 15—18 » » 1 » 38 » írlandi czérvászon » 28—32 » » 14—16 » » 1 » 40 » rumburgi czérvászon » 30—36 » » 15—18 » » 1 » 46 » tiszta fehér orosz lenvászon » 34—38 » » 17—19 » » 1 » 50 » finom írlandi szövés becsár » 40—48 » » 20—24 » » 1 » 50 » hollandi szövés legal-kalmasabb uri ingekre » 52—60 » » 26—30 » » 1 » 50 » brabanti szövés legfinomabb, legjobb és leg-tartósabb a mi csak lé-tezik » 60—80 » » 30—40 » » Rendkívüli nagy választéka a legnehezebb rumburgi szövésűeknek 24, 28, 30, 35, 40, 45, 50—60 fért darabja, melyek azonban kétszer annyira becsálva vannak. 1 db. 30 rőfös ágy-kannász mindenféle színekben esikozva és kockázva, becsár 14—18 ft., most csak 7—9 ft. a legfinomabb. 1 » 30 rőfös igen finom és tartós pamutszövetű atlaszradli, becsár 18—24 ft. most csak 9—12 ft. 1 » 30 rőfös angol shirting (chifon) igen finom, s oly tartós mint a vászon, becsár 18—24 ft., most csak 9—12 ft. 1 szegéskellű lepedő, 2 rőf széles, 3 rőf hosszú, csak 3 ft. 1 szegéskellű lepedő 2, egy negy. 3 rőf széles, 3 rőf hosszú, most csak 3 ft. 50 kr. 4 ftig fejfeltebb. 1 damaszt asztalkészlet 6 személyre (1 asztalterítő hozzáálló 6 asztalkendővel) most csak 5, 6, 7, 8—10 ftig a legfinomabb. 1 damaszt asztalkészlet, 12 személyre (1 asztalterítő, hozzáálló 12 asztalkendővel most csak 10, 12, 14, 16—20 ftig a legfinomabb. 617 (3—6) 1 tucazt konyhatörő, most 2 ft. 50 kr. 3 ftig. 1 tucazt asztalkendő, vagy törölköző, különösen tartós, ára csak 4 ft. 50 kr., 5, 6, 7, 8 ft. a legfinomabb.

Zsebkendők árjegyzéke. 1 tucazt vászon-zsebkendő 1 ft. 20 krtól 2, 2.50 3, 3.50, 4, 5, 6 ftig a legfinomabb. 1 tucazt nagy rumburgi vászon-zsebkendő, 3, 4, 5, 6—7 ftig a legfinomabb. 1 tucazt legfinomabb fehér francia batizatzsebkendő ajour szegéssel 8, 10, 12—13 ft. 1 tucazt szines vászon-zsebkendő burmóthasználok számára, igen finom és tartós, becsár 8—12 ft., megszereshető 4—6 ftig a legfinomabb. 1 tucazt batizatzsebkendő, fehér vagy szines szegélyvel csak 5, 6, 7, 8, 9, 10 ftig a legfinomabb.

Férfi s hölgy fehérneműk árjegyzéke. 1 női ing jó vászonból 1 ft. 50 krtól 2 ftig a legfinomabb. 1 női ing kitünő rumburgi vagy hollandi vászonból finom sziv- vagy keresztalaku himzéssel, most csak 2, 3, 3.50, 4, 4.5 ftig a legfinomabb. 1 női ing kitünő rumburgi vagy írlandi vászonból, legegységben elkészítve. (az ugynevezett Erzsébet császárné ingek), most csak 5, 6, 7, 8 ft. a legfinomabb. 1 női éji felöltő (corsette) kitünő szép, most csak 5, 6, 7 ft. a legfinomabb. 1 Eugenia császárné éji corsette diszes kiállítással, most csak 4, 5, 6, 7, 8 ft. a legf. Női alsósoknyak 100 kőfele párisi minta szerint, ugy szintén a most általánosan kedvelt szegbe vágott szoknyák himzeve, varrott szegéssel, most csak 3, 4, 5, 6, 7, 8 ft a legfinomabb. Hölgy pongyolák a legfinomabb batiztból, valódi valóncini csipkével és csodaszép himzett betétekkel a legújabb és legegységben e nemben, 15, 18, 24, 30, 35 ft. a legfinomabb. Női nadrág finom shirtingból, vagy vászonból apró szegésekkel, vagy himzésekkel kitünő kiállítás, most csak 2, 2.50, 3 ftig a legfinomabb. Uri ingek, gallérral vagy andkül, fodrozott mellrel vagy simán kitünő finom chifonból, mely épen oly tartós mint a vászon, fehérén és színezve, most csak 2.50, 3 ft. a legfinomabb. Uri ingek, legjobb rumburgi vagy írlandi vászonból, gallérral, vagy a nélkül, simán, vagy fodrozott mellrel a legújabb divat szerint erősen varrva, most csak 2, 2.50 3, 4, 5—6 ft. a legfinomabb. Uri ingek legfinomabb batizt mellbetéttel, legegységben, a mi csak létezik, most csak 6, 7, 8, 10—12 ft. a legfinomabb. Uri gatyák igen jó és tartós vászonból, félig magyar szabással, most csak 2.50, 2 ft. a legfinomabb. Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy ülleppel, most csak 2 ft. 2 ft. 50 kr. a legfinomabb. 1 tucazt uri inggallér a legegységben, és legújabb divat szerint, most csak 2 ft. 50 kr., 3, 4 ft. a legfinomabb. 1 tucazt uri kézőelő a legegységben és divatosabban kiállítva, most csak 4 ft. 50 kr., 5, 6 ft. a legfinomabb.

Vevők. kik 25 ftig vásrolnak, egy finoman himzett batizt-kendőt; 50 ftig, egy csodaszép kávékészletet, t. i. kávé-abrosz hozzáálló 6 kávékendővel, 100 ftig vásrolók egy igen finom cachemir-asztalterítőt kapnak ráadásul. Ingek vagy uri gallérok megrendelésénél a nyakbőség kiteendő. Tisztelet veivom kényelme kedvéért, az oly fehérműkért, melyek nem jól állanak a testhez, vagy bámi oknál fogva nem tetszenek, az érték fizetett ár bérmentve visszaküldetik. — Kívánatra a készletben levő vásznakból minták bérmentve küldetnek. A leveleket kérjük czimezni: Meth S. Bécs, Rothenthurmstrasse Nr. 29.

Az első magyar selyem-és nemezkalap gyári-raktárból

SKRIVÁN VINCZE PESTEN, fő-raktár: kigyó-ter.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelennek és minden hitéles könyvrusnál kapható:

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

Irta Fiedler Ignác.

A felek és ügykötők használatára. Második Erdélyi telekkönyvezésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás, 1869. (8-rét. VIII. 311 lap). Füzve 2 forint.

KÁNYA JÓZSEF Pest, József-ter 10-ik szám alatt,

ajánlja újonnan berendezett női divat- és vászonárúk kereskedését.

Különösen a vászonárúkra hívom fel a hölgy-világ figyelmét; mert azok gazlag változatosságban és oly kitünő valódiságban vannak kereskedésben készletben, hogy a legjobb minőségűektől közlve a közhasználatra való vásznakig, a lehető legjutányosabban szabott áron szolgálhatok. 606 (3—8)

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for days of the week, Catholic and Protestant calendars, and Greek and Hebrew calendars. Includes dates for October and September.

Az iskolák
kezdővel ajánlja

Takátsi A. a „völegényhez.“

Fiu ingeket chifonból:
6 éves 1 ft. 10 kr., 10 éves 1 ft. 20 kr., 14 éves 1 ft. 30 kr.

Szineseket:
6 éves 1 ft. 20 kr., 10 éves 1 ft. 30 kr., 14 éves 1 ft. 40 kr.

Vászonból:
6 éves 1 ft. 30 kr., 10 éves 1 ft. 50 kr., 14 éves 1 ft. 75 kr.

Vászon lábravalók:
6 éves 1 ft., 8 éves 1 ft. 15 kr., 10 éves 1 ft. 20 kr., 12 éves 1 ft. 30 kr., 14 éves 1 ft. 35 kr. 520 (1-2)

Kishid-utca a vastuskóhoz czimzett házban.

Előfizetési felhívás

Gazdászati Közlöny
(1869)

eddig „Falusi Gazda“ czimű időszaki lap 9. évi folyamára.

Kiadó-tulajdonos: **Heckenast Gusztáv.** Féléllás szerkesztő: **Wagner László,**
a m. k. Józsefnegyedtemen a gazdaság tanára stb.

Előfizetési ár:
Évnyegyedre (október—december) 1 ft. 50 kr.
Félévre július—december) 3 „ „

Az előfizetési pénzeket a „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatalának (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt), a lap szellemi részét érdeklő közlemények és levelezéseket pedig a „Gazdászati Közlöny“ szerkesztőségéhez (Pesten, bálvány-utca 18-ik szám alatt) kérjük beküldeni.

A „Gazdászati Közlöny“ megjelenik negyedréti 5 lnyvi havi füzetekben, számos képpel, minden hó 15-én.

A „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatala
(Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Pályázat tanári állomásra.

A m.-szigeti h. h. lyceumban a II. latin osztályu segédtanári állomásra pályázatot nyitattak.

A folyó évi november 1-sőtől augusztus végéig terjedő iskolát csonka évről 38 forint fizetés járul, bele értve a lakbért is. Utókétség megtérítésre az illető igényt nem tarthat.

Ha az iskolai év folyamán alatt a megválasztott segédtanár a köztársaságban és bizalomnak megfelelő, rendszeres tanórát tartatik elő 650 forint évi fizetéssel; különben pedig új pályázatot nyitattik.

Tíz évi folytonos hivataloskodás után a fizetés 50 forinttal javítottatik.

Az elválasztott tanár, a tanári nyugdíjintézetnek tagja lenni köteles.

A gymnazialis II.-od osztály tanítása után az I.-od osztály, és ezután ismét a II.-dik osztály lesz általa évenként felváltva tanítandó. A tanórák hetenkint 20—22.

A pályázók bizonyítványaikkal felszerelt és a fennevezett lyceum kormányzó-tanácsához intézendő kérvényeiknek legfeljebb október hó 9.-dik napjáig leendő benyújtására az al hivatnak fel, hogy az elválasztott tanár állomását legfeljebb november 1-sőre elfoglalni köteles.

M.-sziget, 1869. évi szeptember 13.

Várady Gábor, s. k.
felügyelő gondnok.

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, lovakló és nyergeszerszámokat lotakárókkal együtt, arany, ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája,
Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,
hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és menetekből a legelőcsöbbső áron, ugy-szintén egy nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madárbarók, tojások, szemdvégek is található. 608 (4-4)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában (Pesten egyetem-utca 4. sz.) megjelent minden könyvüsrünál Magyar- és Erdélyországban kapható:

A magyar gazda

TARCSA-NAPTÁR
1870-dik évre.

Szerkesztő: **KÉGLY SÁNDOR,**
a magyar kir. természettudományi társulat rendes tagja.

Bolti ára 1 forint.

Ezen 15 ivre terjedő naptár, mely az idén már negyedszer jelenik meg, finom angol-vászon kötésben, tárcza-alakban van, úgy hogy azt mindenki kényelmesen zsebében hordhatja, s alább elősorolt tartalmán kívül folyó jegyzetekre az idén kétszer annyi tiszta lappal s egy írónnal van ellátva.

TARTALMA:

1. Az összes gazdasági és kertészeti teendők mind a 12 hónapban. 2. Az egyes takarmányfélék és elkészítési módjuk. 3. Vetőmag szükséglet kimutatás. 4. Vetési és aratási ideje az egyes gazd. növényeknek. 5. Gazdasági növények termés-átlaga. 6. A magvak csiraképesége, kiképzési és tenyésztési tartama. 7. A magvak csirázási tartama. 8. Gabona s egyéb magvak sulya. 9. A gazd. állatok takarmányalagok. 12. Legjobb takarmányfélék tábla. 11. Harmincz font szónával felőre takarmányalagok. 12. Legjobb takarmányfélék. 13. Vetésre ajánlható fümag vegyítékek. 14. Legelő földm. 15. Kókláb tartalma az egyes takarmányféléknek. 16. Zöldszémgaból 100 □ láb térségre kívántató mennyiség. 17. Egy igás fogat végezhet naponkint. 18. Egy napszamos végezhet naponkint. 19. Csikózási, borjázási, ellési idő. 20. A fogak megjelenése és kiváltása idejének táblás kimutatása. 21. Az úzekedési idő tartama. 22. A párzásúsi elő him állatra számítható. 23. Meddig alkalmasak az állatok a tenyésztésre. 24. Azon betegségek, melyeknél az adás-vevések törvényesen, megszüntetnek. 25. A gazd. háziállatok betegségeinek gyógyítása. 26. Alom szükséglet kimutatás. 27. A gazd. háziállatoktól nyerhető trágyamennyiség. 28. Egy 1600 □ oles megrágyázására kívántató mennyiség. 29. Az egyes trágyafélék foalkatrészei. 30. Az istállótrágya apadása. 31. Gazd. épületek térségének kiszámítása. 32. Az erdőmívelési viszonyokról. 33. A tűzelőanyagok aránylagos értéke. 34. Gömbölyű fák körter kiszámítása. 35. Cséplő és nyomtató rész kiszámítás. 36. Napszámok és napidíjak kiszámítása. 37. Vadászati naptár. 38. Gyapjanyirési átlag. 39. Órlési számítások. 40. Sorvetővel való vetésnél szem előtt tartandók. 41. Általános szabályok a selyemtenyésztésnél. 42. Baromfi tenyésztés. 43. A takarmányfélék ásványi alkatrészei. 44. A takarmányfélék konyhasó tartalma. 45. Olajtartalma az egyes gazd. növényeknek. 46. Különböző hőmérsék összehasonlítása. 47. Apadásarány a gazd. terményeknek. 48. A métermérték és sulyrendszer. 49. Kamatszámítások. 50. Bélyegilletékek. 51. Országos vásárok. (2-8)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent tek és minden hiteles könyvüsrünál kaphatók:

A Bach-korszak adomákban.
Összegyűjté egy Bach-huszár.
(Nyolczadrét. VIII. 200 lap.) Füzve 80 krajczár.

MOLL SEIDLITZ PORA

MOLL A.
véd jegye

Külföldre jutalom - emlék - pénzeszt a párisi világtállal- tásban 1865-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ czimzett gyógyszerár Bécsben.

ÓVAS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adatnak el, melyek saját utasítványaimal szorúl szóra azonosak és saját nevem aláírásával vannak hamisítva, s így kullakura néve gyártmányaimal könnyen összetévesztetők, — minél fogva azon észrevétellel övök mindenkint ezen hamisítványok megvetélőül: hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes katalyát, valamint az adagok papírjai hivatalosan letéteményezett vedmarkkál vannak ellátva.

Ára egy bepecsételt eredeti katalyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok, rendkívüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert háziszerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kezeinknél levő haláiratok a legrészletesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásoknál, emésztésihiány és gyomorhévvel; továbbá: gör- esők, vese- és ideges bajokban, szivdobogással, idegesség okozta főfájással, vertódulással, csomos fogfájdalommal, végül hysteriára, bukórra és huzamos hányásra hajlammal stb. a legjobb sikerrel alkalmazhatók, s a legártósabb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levelezés számos bizonyítványt tartalmaz oly beteg részéről, kik miután nálók minden, gyakran allopáthikus és hydrophobikus gyógyászat eredménytelenül keresett gyógyszer megjelölt. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalmi egészségüknek helyedlítésére oly soká eredménytelenül keresett gyógyszer megjelölt. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalmi lommak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezői gazdák, tanácsok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselek, kiknek ezalótt még a legkérhetőbb gyógyforrá- sok sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használatával állították helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN } TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik szám alatt.
UHL JÓZSEF ur kereskedésében, granátos-utczában.

Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsíro-faj a Dorsch-halnak legfogdosabb egybegyűjtése és kiválógtatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezeles alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelőbb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, serophulus és rachitis, közsvény és csusz, idült bőrkítetés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban alkalmaztatik.

MOLL A., „zum Storck“ Tuchlauben.
gyógyszerész Bécsben.
508 (17-50)

Csak

A Takátsi-nál a „völegényhez.“

kapható:

darabja 2 ft. 75 kr. szép dísz chifon-szoknyák;
" 2 ft. 20 kr. fésülő gallérok;
" 1 ft. 60 kr. háló ujjasok perkal;
" 2 ft. " " barchent;
" 1 ft. 30 kr. női lábravalók perkal; 520 (1-2)
" 1 ft. 50 kr. " " barchent;
" 50 kr. nyílt gyermek ingek;
" 30-35 kr. batizst zsebbeliek színszélés;
" 3 ft. 50 kr. férfi flanel Garibaldi ingek.

Kis hid-utca a vastuskóhoz czimzett házban.

Nevelőül kerestetik.

Egy fiatal ember, ki a II.-ik gymnaziumbeli tantárgyakból, és legedün egy növendéknek alapos oktatást adhat, — havi 30 ft. fizetés és ellátás mellett. Jelenkezhetni Erdőre Szathmármegyébe, ezen czim alatt: „K. K.“ mérnöknek. 623 (2-2)

A „Corvina“
könyvkiadó-részvénytársulat kiadványai.

Épen most jelent meg és nálam, valamint minden könyvüsrünál kapható:

Erzsó asszony története. Irta Ján- bor Jeremiás. Első füzet. 5 iv. Ára 12 kr.

A fősvény. Népies regény. Irta Milla Bóla. Első füzet. 6 iv. Ára 15 kr.

A palom alatt. Irta Jókai Mór. 5 iv. Ára 15 kr. 620 (2-2)

Áttila, isten ostroma. Irta György deák. 2 iv. Ára 6 kr.

A népbankokról. Irta Kencsey Kálmán. 4 iv. Ára 8 kr.

Petrík Géza,
(előbb Osterlamm Károly)
a „Corvina“ buda-pesti fő- ügynöke.

Különös figyelemztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült eseteknél alkal- mam lévén sajnosan tapasztalni, misze- rint „Gillszta-csokoládé“ név alatt ismert, kitünő hatású szeletemi üzér- kedő család által utánoztatnak, az alszer sajátomról vett minta szerinti utasítás mellett terjesztetik; van szerencsem a tisztelt közönséget ezennel figyelemz- tetni, hogy valódi általam készített „Gillszta-csokoládé“ csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utasításon neven nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg alá- írva van, mint itt alább látható. Egyéb- iránt legelőcsöbbsőbb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvesekémben megnevezett t. bizományosoknál eszközölni. 582 (7-12)

Kapható Pesten: **Török József** és **Thallmayer** és társ uraknál.

Török József
gyógyszerész.

A t. szülékhez!

Érdekelte bizonyítvány „Gillszta-csoko- ladé“ tekintetében. Szikszó, január 13-án 1869. Tökintetes érdelem ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy „Gillszta-csokoládéjának“ hatása csoda- latos nagyszerű volt, és csakugyan sajnálatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjártaival nem kerülne nyilvánosságra, mert dacára a vegyészlet nagybani előhaladásának, az utána- zott „Gillszta-csokoládé“ az önéhez képest semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen ide mellékeltem pénzt számonra „Csokola- dé“ küldeni sziveskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok alázatos szolgálja

Nagy Mihály, s. k.

Kapható Pesten: **Török József** és **Thall- mayer** és társ uraknál. 583 (7-12)

Magyar általános közgazdászati, ipar és kereskedelmi központi ügynökség

Pesten, Sebestyén-utca 5-ik szám.

Ezen 10,000 forintnyi övadék mellett engedélyezett intézet üzletiárgyai:

Birtokok adásvétele és haszonbérlete. Kölesönök kieszköz- lése ingatlanokra 1000 fől fölfelé. Biztosítási ügyekben az érdeklettek által a bizto- sítási szerződések alapján támasztható jogos igények érvényesítésénél felek jogképví- selete. Pénzbehatalási ügyek. Bel- és külföldi intézetek, társulatok, községek, gyarak, kereskedőházak s magánosok érdekeinek képviselése. Egyesek pénzügyi és birtok-viszonyainak rendezése svagyonának kezelése. Társula- tok és vállalatok létrehozása. Új felfedezések és találmányok értékesítése. Ügyletek és üzletek körüli utbaigazítás, felvilágosítás s tanácsadás.

Az ügyködő felek előnyének s érdekeinek lehető előmozdítása tekintetéből az intézet, a tulajdonos ügyvédi irodájával egyesítetett.

Programmok, melyekből az intézet díjszabályzata is kivihető, díj nélkül és bérmentve küldetnek.

Kármán Lajos,
köz- és váltóügyvéd s a fentebbi intézet tulajdonosa.
397 (9-11)

LEFAUCHEUX
VADÁSZFEGYVEREK

nagy választékban, a legjobb rendszer szerint, szilárd puskaműves munka

saját készítmény

finom sodrony és damaszok csövekkel s csinos vésetekkel 60. 70. 80. 90. 100 egész 120 forintig, továbbá

Lefauchaux vadászfegyverek,
a leghíresebb francia gyárakból 42. 45. 50. 60 egész 115 forintig; mindenemti csappantus-fegyverek, mint

Egy szimpla vadász-fegyver vascsővel	7-10 ftig.
Egy dupla fegyver vascsővel és patentesavarral keményen forrasztott	15-18 „
Egy dupla fegyver drótsővel (Rubans) lüticsi	22-28 „
Egy dupla fegyver, zsinór vagy finom damasz csővel	30-50 „

Revolvereket

Lefauchaux módszer 6 lövéssel, tökéletes önfelhúzással 10, 12, 15, 18, 20, 25, 30, 40, 50, 60 forintig.

Pisztolyok párja szimpla 2 forint 50 krajczártól, dupla csövűek 4 forint 50 krajczártól fölfelé.

Flobert pisztoly és puskák, nyereg és czél- fauchaux puskatöltények, francia gyártmány, ajánlja

UNSCHULD EDE,
fegyverkészítő és kereskedő

Pesten, váci-utca a „Jevé“-hez.

A legszilárdabb munkáért, s a fegyverek szabá- tos lökésségeért jótállatik, s nem tévés esetében 14 nap leforgása alatt kicserélhetnek.

Vidéki megrendelések leggyorsabban teljesítetnek.

488 (19-31)

Polgártársaink pártfogásába ajánljuk a következő, Heckenastnál megjelent naptárakat:

A Népzászlója naptára

1870-ik évre.

A magyar nép számára.

Szerkeszti

Aldor Imre.

Tartalom: Igaz szívet nem hagy el az isten, beszély *Tövölgyi* Titusztól, 12 képpel. A kufsteini ör, vers, 1 képpel. Kossuth Lajos száműzetési életéből. Arczképesarnok a nép számára. Mednyánszky Sándor, képpel. Dunyov István ezredes, képpel. Bösörmenyi László, képpel. A hazai népeletről. Leányok a patáknál, képpel. A lókötő, képpel. Történeti emlékek. Kálmán király elfoglalja Dalmáciát, képpel. Az aradi vértanúk, képpel. A nagy világból. Hajótörés az Alpok tetején, képpel. Költöző madarak megérkezése Afrikában, képpel. A proféta sírja Medinában, képpel. 1848, vers, Petőfy Sándortól. Hiszek egy, vers, Felsőbányaitól. Adomák. A mit a gazdának tudni kell stb. Ára csak 40 kr.

Balpárti népnaptár.

1870-ik évre.

Balpárti polgártársai számára.

Szerkeszti

Vasgyuró Tamás.

Tartalom: Czimkép: Éljen az 1848! Miért küzd a balpárt? A baloldal vezérfiai: Tisza Kálmán képpel, Gbicz Kálmán képpel, Jókai Mór képpel, Irányi Dániel képpel, Simonyi Ernő képpel. A honarúlokhoz, vers, *Vajda* Jánosától. Ő is egy az igazak közt, beszély *Tövölgyi* Titusztól. 1848, vers, *Tomba* Mihálytól. Egy bujdosó története Mazzini arczképpel. Kossuth Lajos a 48-ki országgyűlésen, képpel. Három forradalom: A francia, a bécsi, a pesti, 3 képpel. Mit nem beszél az a német, vers, Petőfytől. A kik a szabadságot nemcsak élni, de halni is tudnak, képpel. Mózes gazda, képpel. Apróságok. Gazdák naplója. stb. Ára 50 kr.

Uj honvéd naptár

1870-ik évre.

Szerkeszti

Aldor Imre.

Tartalom: Czimkép: Honvédelem. Arczképesarnok: József főg, képpel. Voronicski hg., képpel. Tompa Mihály, képpel. Az özveggy és fia, vers, Tompától. Honvéd pantheon: A váci honvédek, képpel. Lenkey síremléke Aradon, képpel. A szolnoki honvédek, képpel. Igaz történet, vers, Tompától. A hatvágás, huszár tempók, *Tövölgyi* Titusztól, 8 képpel. Az osztrák-magyar hadsereg új egyenruházata, 3 képpel. Az angol katonaság, képpel. Kínai katonaság, képpel. Japán katonaság, képpel. Az osztrák-magyar hadsereg legújabb ruházata, 4 képpel. A lengyel szabadsághős, vers, Pap Gábortól. A három testvér, a 48-diki szabadságharcból. Adomák. Honvédmozgalmak 1868—69-ben. Honvédelmi adatok. A magyar honvédelmi miniszterium hivatalsemélyezete stb. Ára: 60 kr.

LIEBIG-féle HUSKIVONAT

FRAY-BENTOS-ból (Dél-Amerika)

LIEBIG-féle HUSKIVONAT-TÁRSULAT LONDONBAN.

Nagy megtakarítás a bázartásra nézve.

Azonali előállítás erőteljes huslevestnek, mely 1/4 részével olcsóbbá kerül mint a friss marhahúsból készített. — Készítése s megájtása mindennemű levelek, mártalék s főzéseknek stb.
Erőstől ezer gyengék s betegek számára.
Aranyérem, Páris 1867. — Aranyérem, Havre 1868.
Családos kikérülése tekintetéből arra vagyunk bátrak a t. sz. fogyasztó közönséget figyelmeztetni: hogy minden tégegy valódisága, bár **LIEBIG J.** tanár s dr. **PETTERKOFER M.** aláírásával ellátott bizonyítvánnyal van igazolva.

Részletes árak az egész osztrák-magyar birodalom számára.
1 angol font tart. tégely 5 ft. 80 kr., 1/4 angol font 3 ft., 1/2 angol font 1 ft. 70 kr., 1/3 angol font 92 kr.

Kapható a legújabb kereskedések s gyógyszerárakban.
Nagyban raktár: imélteladók számára a mennyiséghez képest rabattal a társulat levelezőlistájánál.
THALLMAYER A. és társ. Pesten. 556 (3-16)
VOIGT JOZSEF és társ., s **KLOGER** és fiánál Bécsben.

Lefaucheux-töltények

Gevelot J.

hirneves gyarából Párisban,

a következő legolcsóbb árért ajánlatnak u. m.:

1 mille marke	Gevelot zöld kal.	16 ft.	30 kr.
1 " " "	" " " " " " " "	12 " " " "	35 " " " "
1 " " "	Biene " " " " " "	16 " " " "	20 " " " "
1 " " "	" " " " " " " "	12 " " " "	22 " " " "
1 " " "	G. J. barna " " " "	16 " " " "	16 " " " "
1 " " "	" " " " " " " "	12 " " " "	18 " " " "

Unschuld Ede,

Pesten, váci-utca a „levélhez.”

Van szerencsém ezuttal a t. cz. közönséget jólrendezett fegyverraktáram s vadászpuska gyáramra tisztelettel figyelmeztetni, hol mindennemű Lefaucheux, Lancaster stb. a legszilárdabb s jótállás mellett készítettnek el, s azon helyzetben vagyok, hogy e szakban minden kívánalomnak a lehető legolcsóbb árak mellett gyorsan s pontosan megfelelek.

Vidéki megrendelések szokott pontossággal eszközöltetnek. 573 (5-8)

Heckenast Gusztáv könyvkiadóhivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik szám) megjelentek és minden hiteles könyvtárnál kaphatók:

Gróf Cziráky Antal.

A magyar közjog alapvonalai.

Szerző nyomán írta

Hegedűs Lajos.

Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Füzve 2 forint.

Lótulajdonosok s gazdászok számára.

Hangok a Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények felett.

Dr. Swoboda Gusztáv az innsbrucki cs. kir. egyetem állatgyógyászati tudomány érdem. tanárának bírálata a **korneuburgi marhaport** illetőleg.

Alólírott, a tárgyhoz mértén bírálat alá vonja annak belbecsét, s főszólyát az összehállított alkatrészek pontos tudása s a háziállatok betegségeitebeni gyakori használatára fekteti. — Annak elismert s megpróbat határozata bebizonyít a tápbelek mindazon bajainál, melyek az emésztés nedvek hnye s hibás elkülönítéséből erednek, — s így nevezetesen a nyálkahártya s légzőszervek betegségeinél. — Teljes meggyőződés s lelkiismerettel ajánlható ezen szer a következő alább elősorolt betegségeken, s különösen marhatenyésztőknek, kiknek közelében nem létezik mindenkor állatorvos s hiányzik az anyagi gyors segély, hogy váratlan megbetegedett háziállataikat megmenthessek. — A szarvasmarhák köréteiben hathatósága fölülmulhatlan különösen a megváltozott tejelkülönítésnél s az emésztés háborogtatásánál, melynek oka: a kevés s rozsz tejszolgáltatása annak minősége folytonos használata által lényegesen javítottatik; továbbá a vérfejes kezdetekor, **maj-gilisztabetegségeknél**, melyek oka: a kevés s rozsz tejszolgáltatása annak minősége folytonos használata által lényegesen javítottatik; továbbá a vérfejes kezdetekor, **maj-giliszta** eltávolítására, rothadás s mindazon fájalmakban, melyek az altest szerveiből származnak s telenség forogván fenn. — Ezenkívül győgyereje, említett három állatnemenél a nyálkahártya minden betegségeiben, melyek a nyálkahártyához vezetnek a mennyiben a légzőszerveket éri, s így a tüdőhurutnál stb.; továbbá a gastricismus minden fajai s az ebből gyakran keletkező górosok s szélhas esetében kitűnően bizonyul be.

Dr. Swoboda Gusztáv, az innsbrucki cs. kir. egyetem állatgyógyászati tudomány érdemelt tanára.

A Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények valódi minőségben kaphatók: **PESTEN Török József** ur győgyserésznél, király-utca 7. szám; **Thallmayer A. s társ.** Halbauer testvérek; **Glatz J.**; **Kindel Rakodezay A.** győgyserésznél. **BUDÁN**, az udvari győgyserztárban; ezenkívül Magyarországon majdnem minden városa- s mezővárosban létezőek raktárak, melyek összesen az olvasottabb lapokban időnként közzétetnek.

Figyelmeztetés. A t. cz. mezeigazdák s birtokosok, kik a fentebbi elősorolt czikkeket valódi s hamisítlan minőségben megrendelni óhajtnak, különösen arra terjeszték ki figyelmeztetést, hogy minden csomag e üveg pecséttel „**Franz Joh. Kwizda in Korneuburg**” czéggel el van-e látva.

Beküldetett.

Csakis az, mely valódisággal jó és hathatós, s magának általános hírnevet vala képes kivívni — hamisítottatik meg s utánoztatik. **A Kwizda-féle korneuburgi marhaport** s annak többi állatgyógyászati szereit egyáltalában a legjobb elismerésnek örvendnek, s épen ez esábitott el néhány iparost az utánzásra. Ezen hamisítványok általában értéketlen névényhulladékok, s ahoz hasonló anyagok keveréke, s így a vevő pénzében megcsalatik, mert a szerkesztésnélküliek, s e végből gyakran ártalmasak is. A ki tehát a Kwizda-féle állatgyógyászati szereket valódi hamisítlan minőségben kívánja megrendelni, — a vásárlásnál arra figyeljen, hogy minden csomag e üveg „**Franz Joh. Kwizda in Korneuburg**” czéggel e pecséttel el legyen látva.
A Kwizda-féle állatgyógyászati szerek raktárait — lásd, a mai számban megjelent hirdetményben. 575 (4-4)

A valódiság biztosítása mellett.

Dr. Béringer cs. kir. szab. **Növénygyök-olaja** eredeti üvegcsékben 1 ft. o. ért.

Balzamos Olajbogyó-szappan eredeti csomagokban 35 kr. o. ért.

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA 1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 35 kr. o. é.

Dr. Béringer növényi hajfestőszere teljesen tokban kefével és csészével 5 ft.

Növényi RUD-HAJKENŐ ára darabonként 50 kr. o. é.

Dr. BÉRINGER L. KORONA-SZESZE (a kőszőlő kivételével) Eredeti üvegcsékben 1 ft. 25 kr. és 75 kr. oszt. kr.

Dr. Koch NÖVÉNY-CZUKORKAI 1/4 és 1/2 doborokban 70 és 35 kr. o. ért.

Dr. Hartung CHINA-HEJ-OLAJA bepecsételt és az üvegbe nyomott hőllyeggel. Egy üveg ára 85 kr. o. é.

Dr. BORCHARDT NÖVÉNY-SZAPPANA bepecsételt csomagban 42 kr. o. é.

PESTEN: Török József Jezovitz M. Scholz J. Kiss K. Sztupa G. BUDÁN: Udvari győgy- Rath P. Ó-BUDÁN: Bakats A. Prochaszka J. szertár; gyszerés, Tabán. gyszertár; kereskedés.

valamint a következő magyarországi t. cz. ezégeknel, és a hozzá kapcsoló részekben:

A.-Kubin: Tyroler és Schlesinger.	Hoves: Blau J. Iglo: Tiracher G. gysz. Jolsyag: Winter János. Alpohl: Lange Antal. Arad: Todeschi J. Ad Schaffer gysz. és Elias Armin.	Nagy-Varad: Huzella M. és Janky A.	Szeged: Kovács M. gysz., Kovacs Alb. gysz., Fischer és Schopper. 319 (14-20).
Almas: Koby Beck.	Kassa: Eschwig E. és fia, Quirfeld K. és Münster Gyula.	Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A.	Sz.-Udvarhely: Kautz J. A.
Altsohl: Lange Antal.	Késmark: Generich A. gysz. és Fakis J. gysz.	Nagy-Kiskun: Manojowitz P.	Szereda: Gozsy A.
Arad: Todeschi J. Ad Schaffer gysz. és Elias Armin.	Keckemet: Milhoffer János győgyserész.	Nagy-Szeben: Zöhrer J. F. és Lurz J.	Sz.-Keresztur: Binder M. Szasz-Régen: Kinn Ján. G. és Wachner T.
Baja: Klencan és Babocs.	Keszthely: Singer Mór.	Nagy-Réce: Nandrássy M.	Siklós: Holmik F. gy.
Bartfa: Wanik és társa.	Komarom: Belloni A.	Nagyszombat: Heuffel C. F.	Szigeth: Tyrnauer G.
B.-Gyarmat: Moldoványi S.	Kalocsa: Behr L. B.	Nyitra: dr. Láng E. gysz.	Sz.-Somlyó: Ruszka Ign.
Beszeresze: Kelp Fr., Dietrich és Fleischer.	Kisújszállás: Nagy S.	Nádudvar: Lippe S.	Szoboszló: Tury J.
Bonyhád: Straicher B.	Kolozsvár: Wolf J. gysz. és Engel J. gysz.	Nagy-Kálló: Mandl S.	Sopron: Eder F. gysz. Pachhofer L. és Mezey A. gysz.
Brezobánya: Gölmler és fia.	Körmöcz: Ritter J.	Nagy-Enyed: Horváth F.	Szolnok: Braun J. és Horánszky Istv. gysz.
Bözörcsök: Lányi M.	Kun-Szt.-Miklós: Csappó G. Karolyfehérvár: Matherny E. Köszeg: Bründl J. gysz. Kézdivásárhely: Fejér L. Lippa: Csorván A. Liptó-Szt.-Miklós: Krivosz J. Losonez: Bódy J. E. és Geduly A. gysz.	Óravicza: Schnabel Gy.	Sz. Szt.-György: Sigmond és Bogdán.
Bazin: Nagl L.	Lőcse: Kubatschka G.	Ó-Orsova: Böhmé K. könyvk. Paks: Flórián J.	Sz.-Varrallya: Weisz Mátyás. Tasnad: Szongott J.
Brassó: Stenner F. és Jekelius F. gysz.	Lublo: Glatz J.	Pancsova: Huber J. Papa: Bernáth J. Pecs: Zach K. és Zeolnay W. E. Pozsony: Weinstabl C. és Heindl F. gysz.	Temesvár: Quirny A. gysz. gysz. és Kutt M.
Csaktornya: Karász A. Csongrád: Roth Róbert.	Lugos: Schiesler A. fiai.	Pátrók: Fekete F. gysz.	Thorda: Rigó J. Friedr. Trencsén: Kulka Lidi.
Csokvár: Lukács Gyula gysz. Debreczen: Csanak József, Rothschneck Em. gysz., Gerébli és Hannig.	Léva: Boleman E. győgyssz. Makó: Osovazky S. Magyar-Óvár: Czeh S. Marczall: Isti Nándor. Marosvásárhely: Fogarassy J. Miskolcz: Medveczky F. gysz. Spuller Ferenc és Pasteiner Ferenc.	Pozsega: Kusevici Sp. Rezs: Szentpéteri János. Rimasombat: Krátschmar K. Rózsahegy: Jureczky gysz. Rom-Lugos: Popovits J. Sassin: Múke A. gysz. Segevár: Mischbacher és fiai. Selmece: Dimák J. C. Szombathely: Tempel F. gysz., Püllich F. Szekesfehérvár: Deutsch R., Légmán A. és Braun J. gysz. Szamosújvár: Placsintár G. és fiai gysz.	Topolya: Sárkány L. gysz. Uj-Verbasz: Singer H. Ungbvar: Liskay J. Uj-Becse: Woliacha jun. Ujvidék: Schreiber Ferd. Versecz: Fuchs J. Vagujhely: Baiersdorf L. Verőcze: Béss J. K. gysz. Varasd: Tauschek S. A. és Halter A. gysz. Veszprém: Guthard fiai. Vác: Michalik és Meiszner. Vukovar: Stanits T. Kráiscovic A. gysz.
Debreczen: Csanak József, Rothschneck Em. gysz., Gerébli és Hannig.	Munkács: Haupt J. L. és Horowitz S.	Sz.-Egeresz: Iszó F. Szarvas: Réthy V. Szathmar: Weisz J. Szabadka: Farkas J. és Simon J. Szegszard: Brassay M. gysz.	Zenta: Wuits testv. Zombor: Popits J. és Falcione Gyula. Zágráb: Cejbeck J. J. gysz. és Hegedűs Gyula. Zimony: Joannovic A. D.
Delta: Braumüller J. győgyserész.	Malacza: Röhrich J. gysz.		
Déva: Bosnyák A.	Nagy-Bánya: Haracek J. gysz.		
D.-Földvár: Nádhéra P.	Nagy-Abony: Lukács A. gysz.		
Deés: Krémer S.	Nagy-Károly: Schöberl C.		
Erzsébetváros: Schmidt A.	Nagy-Mihály: Brenning F. és Szanisak Gyula.		
Eperkujvar: Latzko F. és fia.			
Eperjes: Pap J. S.			
Eszék: Horning J. gysz.			
Eger: Pilller J.			
Esztergom: Rudolf M. F. Faeset: Hirschl D.			
Győgyös: Kocziánovich J. Georgenberg: Hensch Ed. Gólnicz: Fischer C. E. Győr: Szailer Gyula. Gy.-Szt.-Miklós: Fröhlich E. Gyula: Oerley Istv. gysz. és Winkler F. E. Hatzfeld: Schnur J. F. Hőgyész: Rausz W. és fiai. H.-M.-Vásárhely: Braun J.			

Vadász- és védő-fegyverek.

Nevezetesen:
 Egyesővű percussios fegyverek ft. 7.80—15 ftig.
 Kétesővű percussios vadász-fegyverek, vas-csővel ft. 14.50—20 ftig. Ruban-csővel ft. 20.50—26 ftig. Zsinóros, patkószeg, angol Bernát- s egyéb damasz-csővel ft. 28—55.
 Kétesővű Lefauchaux (hátultöltő) vadász-fegyverek Ruban-csővel ft. 38—45, patkószeg-, róza-, angol, moire-, Bernát-, damasz-csővel ft. 48, 55, 65, 75—120.
 Kétesővű Lancaster (hátultöltő) vadász-fegyverek, különemű damasz-csővel ft. 85—120.
 Lefauchaux marok- (zseb-) revolverek, hatlövettel ft. 9.80—20.
 Lefauchaux-revolverek 2 mozgással, hatlövettel, egyszerű simák ft. 12, 13, 14. Finomabbak, ébenfa és életántsont agyakkal, szép véseikkel, arany és ezüst berakattal ft. 15, 18, 21, 24, 30—50. — 10 és 12 lövettel, különemű kiállításban ft. 39—45.
 Egyszerű zsebpisztolyok (tercerollok) párját ft. 2.50—12.—
 Kétesővű " " ft. 4.80—20.—
 Flobert-fele szoba-czélpisztolyok darabja ft. 9—13.50. Nemkülönb. puskák ft. 19—25.
 Papírtöltények, Lefauchaux-fegyverek számára, több rendbeli jó minőségben, ezréft. 16—32.
 Készen töltött vörösrézpatronok, revolverek számára, százáft. ft. 3.20, 9⁷/₁₆ ft. 3.80, 12⁷/₁₆ ft. 4.30.
 Mindenemű lökpacok, fojtások, töltő-készletek Lefauchaux-fegyverek számára, vadászlaskák, Lefauchaux patronartörök és évek, löpörtöltők, 1—6 fontnak való tűzmentes löpörtörök, sörét-zacsok, lökpacok-gepek, vadászúrtók és jelspók, fegyverszj-
 jak, fegyvertörök s minden egyéb legújabb vadászó-szerek dus választékban, jutányos árak mellett ajánlják

KERTÉSZ ÉS EISERT

Pesten,

Dorottya-utca 2. szám, a „Magyar király”-hoz című szállodával szemközt.
 Különösen kiemeljük, miszerint irasbell megbízásoknak gyorsan és legnagyobb figyelemmel felelünk meg, minden nálunk megrendelt, vagy személyesen vásárolt fegyvert pedig, ha bármily okból nem találja megfelelőni, s egy hó letelte alatt változatlan karban bérmentve küldetik vissza, massal cserélik ki, vagy esetlegesen annak értékét térítjük meg.
 Kimerítő árjegyzékkel kívántra szolgálunk.

607 (3-6)

Titkos betegségeket

még makacs és üdült bajokat is ugy kóródában, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gatlattalnak, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7—9-ig, délután 1—4 óráig.

Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívántra a gyógy-szerek is megküldetnek.
 579 (10—12)

Bórbajok valamint **titkos betegségeket**

és súlyos utobajai ellen, sok évi tapasztalás s a világhírű Ricord (egykori párisi tanárnak) módszere után, siker biztosítása mellett, rendel:

Sugar F. orvostudor stb.
 Lakása Pesten, váci-utca 15-ik szám alatt, a korona kávéház mellett.

Elfogad naponta 11 órá-tól 1-ig. 802 (10—12)
 Megkereshető levél által is.

Előfizetési felhívás

az

„ELLENŐR”

október—decemberi folyamára.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 ft. — kr.
Félévre	8 " — "
Negyedévre	4 " — "
Egy hónapra	1 " 40 "

Előfizetheti Heckenast Gusztáv kiadóhivatalában Pesten, egyetem-utca 4-dik szám. (2—2)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt megjelent s ott, valamint minden hiteles könyvkereskedésben kapható:

Előfizetési felhívás

TARKA VILÁG

és

KÉPES REGÉLŐ

szövegben és rajzokban dús változatosságú folyóiratra.

Előfizetési feltételek:
 Postán küldve, vagy Buda-Pesten házhoz hordatva.

Évnyegyedre (október—december) **1 ft. 50 kr.**
 Félévre (október—márczius) 1869—1870.) **3 " — "**
 Háromnegyedévre (október—június 1869—1870.) **4 " 50 "**

Folyó évi januártól kezdve teljes számú példányokkal még folyó-vást szolgálhatunk.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.
 Gyűjtőinknek tiz előfizetett példány után tisztelet-példánytál kedveskedünk. A „Tarka Világ és Képes Regélő” kiadó-hivatala, (Post, egyetem-utca 4-dik szám alatt.)
 3—3

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

A magyar irodalmi tanulmányok kézikönyve.

A felgyrnásiumi s felreáltanodai tanulók számára SZVORÉNYI JÓZSEF.

cist. r. áldozár, egri főgyrnásiumi igazgató s magyar akadémiai tag: ol.
 8-rét 453 lap, füzve 2 forint.

Első nyilvános magasb

kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Praterstrasse 22. sz. alatt.

A legközelebbi iskolai év f. évi október 4-én veszi kezdetét, a beiratások szeptember 25-től kezdve történnek. Programok az igazgatóság részéről ingyért küldetnek meg.

A végzett tanhalgatók, a cs. kir. hadseregben az egyévi önkéntes szolgálat kedvezményét élvezendik.

Porges Károly, igazgató.
 613 (4—4)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám), megjelentek és minden hiteles könyvkereskedésben kaphatók:

Kárpáthy Zoltán.
 Regény.
 Irta **Jókai Mór.**
 Harmadik kiadás.
 Három kötet (a népszerű kiadás 32—37. füzet) füzve 2 ft. 40 kr.

Egy magyar nábob.
 Irta **Jókai Mór.**
 Regény 3 kötetben.
 Harmadik kiadás.
 Népszerű kiadás 38—48.
 16-rét 255, 256, 258 lap) füzve 2 ft. 40 kr.

Az új földesur.
 Regény két kötetben.
 Irta **Jókai Mór.**
 (Jókai munkái 44—47.) Második kiadás. (16-rét, 221, 243, 1.) Füzve 1 ft. 60 kr.

Szegény gazdagok.
 Regény.
 Irta **Jókai Mór.**
 Második kiadás.
 (Jókai munkái 48—53) 3 kötet (kis 16-rét 239, 263 l.), füzve 2 ft. 40 kr.

A magyar előidőköl.
 Irta **Jókai Mór.**
 Második kiadás.
 (Jókai munkái 54—55.) (16-rét 267 lap), füzve 80 kr.

Pest, október 10-én 1869.

Előzetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
 Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábozott petti sor vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad Beceben: Oppeltik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 krajczár.

Két Illéssy.

A Jászkunság legtekintélyesebb családjai közé tartozik az Illéssy-család a Nagykun-kerületben. Tekintélyét nemcsak jelentékeny birtoka, összeköttetései az ország több részeiben, hanem főkép az biztosította másfél századon át, mert folyvást fiakat adott a hazának, ugy a katonai mint a polgári pályán, kik részint saját kerületükben viselt hivatalok, részint széles körben működésük által háboruban és békében jó szolgálatokat tettek, s míg magoknak elismerést és kitüntetésekert szereztek, ismertté tették az Illéssy nevet az országban.

Mióta Illéssy György, nejevel Bartók Zsuzsánával, Zemplénmegyéből még a jászkun váltáság (1745) előtt a Nagykunságba költözött s Kisujszárláson települt le, s a váltság alkalmával szép birtokot szerezve, tudományos képzettsége által is kitünve, törzs-atyja az Illéssy-család jelenben is virágzó nagykunsági ágának: azóta nem volt nemzedék, mely egy vagy több jeles Illéssyt ne ismert volna ez ágból. A katonai pályán jeleskedtek Illéssy Sándor altábornagy, János őrnagy, László százados, Sámuel főhadnagy; s ismét Sándor forradalmi (1848.) önkéntes hadnagy. A polgári pályán: négy kapitány a Nagykun kerületben. E hazafias család két legnevezetesebb tagjának arcképét s életrajzát mutatjuk be mai számunkban, Sándorét az altábornagyét és Jánosét a nagykun kapitány és 1848%-ki kormánybiztosét.

ILLÉSSY SÁNDOR.

I. Illéssy Sándor.
 (1769—1832.)

Ki a Jászkunság helyzetét a multban fölsírmerte: fogja érteni egy jeles nagykun mondatát, miszerint a kun ember a köhöz hasonló, a mit bármennyire dobunk föl, csak fekhelyére esik vissza. A Jászkunság szabadalma, melyre oly büszkén szeretnek

hivatkozni, különbözött a megyei élet szabadságától; s így abban az egyének, ki országra szóló hivatást rejtett keblében, kétszeres nehezséggel sikerült a nyomott helyzetből való kiemelkedés, s tehetségének érvényesítése. Az idősök, melyben Illéssy Sándor élt és küzdött, kiválóan kedvező volt, a katonai babér megszerzésére, s a gyors előléptetésre; az utolsó török háborúk és a francia, napoleoni háboru korszakába esett az ő élete is. Ezen alkalomnak bozontos üstökét azon-

Kisujszárláson, a Nagykun-kerületben; atyja János, nagykun kapitány volt. Elemi iskoláit szülővárosában végezte, széles körű kiképzetést pedig a debreczeni reform. kollegiumban nyert. Mint családja számára hátrahagyott önéletirátában föl van jegyezve: kised korától „állhatatos hajlandósága” lévén a katonai pályához, atyja engedelmével, és a szintén kun származású Mészáros ezredes (az 1848-iki hadügyminiszter atyja) meghívásával 1785. april 11-dikén magyar királyi lovas ezredbe lépett, s a kollegiumtól akkori szokás szerint elbucszván, ezredéhez Lengyelországba utazott.

1786-ban káplár volt, 1787-ben a m. kir. nemes testőrséghez tétetett ugyan át, de a török háboru kiütésekor, saját kérésére, miszerint inkább „ott szolgálhasson, a hol hazájának, fejedelmének több hasznot tehet, ez év októberében Greven magyar lovas ezredhez hadnagynak nevezetett ki, sietős küldetéssel Horvátországba. Résztvevén a hadjáratban, 1788-ban török Dubicza alatt nagy sebet kapott, de kigyógyulván szerencsésen még azon évben a nagy Laudon fővezér személye mellett, mint szolgálattelvő tiszt sokáig működött; jelen volt Novi vár ostromlásánál is, szintugy a következő évben Gradiska (Brebir) és Belgrád váraknál is, a kiválasztottak között fényelt. Belgrád megvétele és Lesnyice, Valyova, Dvornik erősségek bevétele után a Belgrád körül táborozott Abdi basát megriasztották, s a Morava vizén által kergették. Hadaink ezután egész tavaszig Jagodina és Cupria városokban nyomorogtak a beállott kemény tél miatt, mikor a nagyvezír által Szmederovába visszanyomultak, hol a fegyvernagyvárs érte őket. Illéssy a rendetlen élelmezés s gyakori koplalás miatt elgyöngültlen s nagy beteggen feküdt négy hónapig Zimonyban, hol egy éjfélkor becsapott villám által kigyuladt la-